DIRVA

THE FIELD

Nr. 14
Vasaris-Feb. 17, 1958
Cleveland, Ohio

Jaunimas laužia laisvės ledus

Mūsų studentai pas tris didžiuosius ir Baltuosiuose Rūmuose

NEW YORKAS, vasario 14. — Su pareiškimu Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukakties proga, mūsų ir jaunimo organizacijų delegacijos toliau lankė įvairių kraštų misijas prie Jungtinių Tautų Organizacijos.

Tarp keturiolikos aplankytų misijų, kuriose visose mūsų jaunimo delegacijos buvo gražiai priimtos ir su dėmesiu išklausytos, buvo ir "trys didieji" — Jungtinių Valstybių Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos.

Jungtinių Valstybių misijoje studentų delegaciją priėmė ambasadorius Wadsworth, kuris amb. Lodge esant užsieniuose, yra misijos šefas. Priėmimas buvo neilgas, bet itin draugingas. Oficialiau, bet irgi su reikalo supratimo pareiškimais studentų delegacija buvo priimta prancūzų misijos patarėjo. Iškilmingiausias ir ilgiausiai (apie 2 valandas) trukęs priėmimas buvo Didžiosios Britanijos misijoje. Jau tariantis dėl laiko buvo staigmena: abejojant, ar tie "šaltieji britai" iš viso "turės laiko" kalbėtis su lietuvių studentų grupe, buvo išgirstas ne tik sutikimas priimti, bet ir pageidavimas, kad delegacija būtų kiek galima gausesnė. Todėl čia delegacija buvo sudaryta net iš 11 asmenų (kitur po 3-5).

Delegacija rado misijos personalą pasiruošusį, lyg tikrai dideliam įvykiui. Paruošta ir papuošta konferencijų salė, kurioje delegaciją priėmė misijos patarėjas. Aiškino, kokia yra yra britų politika Jungtinėse Tautose apskritai ir atsakė į mūsų studentų klausimus. Tarp ko kita pabrėžė, **kad lietuviškoji bendruomenė Anglijoje esąs vienas iš geriausių įnašų kraštui,** ir tai esąs vienas iš svarbiųjų veiksnių, kodėl Britai vertina lietuvių tautos aspiracijas. Sakė, kad gyvenimas Anglijoje, žinoma, negali lietuvių visiškai patenkinti ir Anglija jų greičiausiai netektų Lietuvai išsilaisvinus, o tai būtų Anglijai nuostolis, tačiau Britanijos politika nesanti tokia egoistiška, kad nelinkėtų lietuviams galimybės grįžti laisvon tėvynėn.

Studentės — ambasadorės

Ši "invazijos" į Jungtines Tautas savaitė paliudijo, kad jaunimas gali atverti ne tik diplomatų duris bet ir širdis. Ypač sėkmingos pasirodė studenčių apeliacijos. G. Purelytė, ilgo pasikalbėjimo apie diplomatines problemas pabaigoj prabilo paprasta nuoširdžia kalba: Neužmirškite Pabaltijo mažų kraštų, kurie yra sunkiausioj padėty, kalbėkite apie juos! Vadinamieji "satelitai" vis kaip nors išsisuks iš savo bėdų, ypač kad juos stipriai ginate. O toms mažoms Pabaltijo valstybėms yra pavojaus, kad apie jas visi užmirš, jeigu apie jas nekalbėsite. Kalbėkite!

Tai paliko daugiausiai įspūdžio ir sukėlė virtinę užtikrinimų, kad nebus užmiršta, kad būtų nusikaltimas užmiršti, ir nuolat bus kalbama, ir bus daroma, kas tik įmanoma.

Prancūzų misijoje atsargusis oficialumas irgi buvo žymiai atšildytas tuo faktu, kad memorandumas buvo įvesdintas prancūzų kalba (Danutė Statkutė). O Venecuelos misijoj buvo sukelta tikra sensacija, kai įvadinį delegacijos apsilankymo tikslo išdėstymą pradėjusi angliškai, kalbėtoja (ta pati D. Statkutė) perėjo **į ispanų kalbą, o pabaigė** Venecuelos himno citata apie tautos laisvę, kurios kaip tik ir Lietuva šaukiasi. Visa delegacija buvo apdovanota brangiais Venecuelos albumais, palydėta draugiškai nančiais pasižadėjimais, o kalbėtojai buvo pareikšta — Jūsų profesija bus būti ambasadorium!

Apsilankymas Baltuosiuose Rūmuose

Valdas Adamkavičius, visos šios "invazijos" į Jungtines Tautas organizatorius, trečiadienį, vasario 12, buvo išskridęs į Washingtoną, kur su vietoje sudaryta jaunimo delegacija buvo priimtas Baltuosiuose Rūmuose. Apsilankymas pataikė į patį pasirengimą Prezidento išvykimui iš Washingtono, kai visi kiti priėmimai jau buvo sustabdyti. Tačiau lietuvių jaunimo delegacija buvo oficialiai priimta. Prezidento vardu priėmė Kabineto Sekretorius Rabb, kuriam buvo įteiktas specialus, Prezidentui adresuotas lietuvių jaunimo pareiškimas Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukakties proga.

Priminimas ir patyrimas

Lietuvių jaunimo intervencija pas Jungtinių Tautų pirmininką, sekretoriate, visoje eilėje misijų buvo bene vienas iš plačiausių Lietuvos klausimo priminimų šioje srityje. Ir Baltuosiuose Rūmuose jaunimo žodžiui parodyta išskirtinio dėmesio. Žinoma, jaunieji entuziastai, pasiryžę šiuo būdu pasidarbuoti Lietuvos klausimo judinimo srity, ir patys nemano, kad nuo to Lietuvos klausimas eis "kaip sviestu pateptas", bet tie pasiektieji įsiveržimai su priminimais visdėlto atrodo būsią grūdai, turį galimybių nesunykti visai be pėdsakų.

Kitas vertingas to bandymo momentas yra įgytas patyrimas, kurį teks dar išsamiai persvarstyti ir iš jo pasimokyti ateičiai. Kiekvienu atveju, tai yra naujų pajėgų įžengimas į Lietuvos bulos gynimą.

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

CHRUŠČEVAS - VILNIEČIŲ ATSTOVAS

BULGANINO NĖRA TARP PIRMUTINIŲ PAGERBTŲJŲ

Vilniaus "Elfos" (Elektrotechnikos fabriko) darbininkų ir tarnautojų susirinkimas atidarė kandidatų į maskvinius sovietus siūlymo sezoną.

Pagrindinis sovietas yra vadinamasis visasąjunginis (į kurį iš Lietuvos turi būti 10 deputatų). Svarbiausia apygarda Lietuvoje — Vilniaus miestas ir aplinkiniai rajonai. Iš čia ir pasiūlytas pirmas kandidatas į šios apygardos deputatus — ne kas kitas, o pats Nikita Chruščiovas (Stalino laikais čia visada būdavo siūlomas Stalinas). Šalia jo pasiūlytas ir kitas partijos centro sekretorius — Kiričenka. Trečioju pasiūlytas A. Sniečkus. Tai reiškia, kad jis ir bus deputatas nuo Vilniaus apygardos. Nebent Chruščiovas sugalvotų tą vietą užimti ir "sutiktų būti renkamas iš šios apygardos".

Antroji svarbumu apygarda, be abejo, yra Kaunas ir aplinkiniai rajonai. Čia siūlomi Vorošilovas ir Šumauskas. Šumauskas yra tikrasis.

Į tautybių sovietą (iš Lietuvos 25 deputatai), šalia vietinių, pirmieji "mandagumo kandidatai" yra Švernikas, Mikojanas, tas pats Kiričenka. Suslovą prisiminė Telšiai (šalia Paleckio), Raseiniai (šalia Matulio). Kur Bulganinas? Ar tai reiškia, kad jo dienos suskaitytos?

LIETUVOS BALDŲ FABRIKŲ GUDRAVIMAS

Lietuvos baldų fabrikai didžiuojasi nuo 1950 metų savo gamybą padidinę net devynis kartus. Bet **stalų, spintų ir lovų gamyba sumažėjo.** Visas dėmesys nukreiptas į gaminimą... siuvamoms mašinoms staliukų ir radijo imtuvams dėžučių! Taip, matyt, jiems lengviau planus įvykdyti.

Be to, jei jau pagamina sofas ar spintas, tai joms reikia specialių kambarių: dabartinėj kamšaty arba ir naujuose mažiukuose butuose jų nėra kur dėti, nes per stambios.

Klaipėdos baldų fabrikas pagaminąs 10,000 spintų, bet visos kaip viena, jokio įvairumo.

ELEKTRA KAIMUOSE

Lietuvoje dabar esą 594 kaimo elektrinės. Jų bendras galingumas apie 21 tūkstantį kilovatų (vidutinis galingumas — 35 kilovatai). Bet dar tik 207 kolchozai (apie 11%) tesinaudoja elektros energija. Užtat elektrifikuoti visi (107) sovchozai, visos (132) mašinų-traktorių stotys ir melioracijos mašinų stotys (20).

BEVEIK PUSĖ KOLCHOZŲ DAR NETURI SAVO TVARTŲ

Per pastaruosius 10 metų Lietuvos kolchozuose esą pastatyta 1116 tipinių karvidžių, 873 kiaulidės ir 168 veršidės. Likusiuose beveik devyniuose šimtuose kolchozų galvijai tebelaikomi išmėtyti senuosiuose ūkininkų tvartuose. Kiaulidžių dar nepasistatė daugiau kaip pusė kolchozų. Be to, viena tipinė karvidė paprastai esti nepakankama viso kolchozo galvijams — nebent kolchozas turi per mažai galvijų (beveik visi kolchozai ir yra dar toli nuo galvijų normos).

KOLCHOZŲ PAJAMOS

1956 metais Lietuvos kolchozų piniginės pajamos, kaip sako statistikos leidinys, buvusios 282.5 milijonais rublių arba 76% didesnės, negu 1953 metais.

Iš to išeina, kad 1956 metais visų Lietuvos kolchozų piniginės pajamos buvo 654.2 milijonai rublių. Tada buvo 1892 kolchozai (prieš 1957 metų paskaldymą), taigi vidutinės kolchozo pajamos buvo apie 345,700 rublių. Skaitant vidutiniškai 200 šeimų kolchoze, vienai **šeimai** išeina apie 1700 rublių per metus, arba mažiau kaip 5 rubliai dienai. Bet tik nedidelė tų pačių pajamų dalis tenka dirbantiesiems, kadangi didžiuma tų pajamų turi eiti į vadinamus nedalomuosius fondus (statybai, inventoriui ir kt.), o taip pat ir mašinų stotims atlyginti.

DARBININKŲ — TARNAUTOJŲ SKAIČIAI

1956 metais Lietuvoje buvę 526,000 darbininkų ir tarnautojų. Iš jų grynai pramonės darbininkų ir tarnautojų (įskaitant visą administraciją) — 160,800, statyboje — 39,400, švietimo srity — 56,800.

Iš to matyti, kad kitose **administracijos** šakose (policija, valdininkija, partijos pareigūnai) buvo 382,000!

Įdomus yra švietimo srityje dirbančiųjų skaičius. **Mokytojų** Lietuvoje dabar yra apie 22,000. Vadinasi kitų **prižiūrėtojų** švietimo srityje esama arti 35,000 — daugiau kaip pusantra tiek, kaip mokytojų!

Iš nepriklausomos Lietuvos mokytojų tebedirba tik apie 5%.

40% darbininkų yra moterys. Viešoje maitinimo pramonėje (valgyklos, restoranai) moterų dirba 83%. Sveikatos apsaugos srity — 81%. Švietimo srity — 68%. Statyboje — 18%. Mašinų-traktorių stotyse — %.

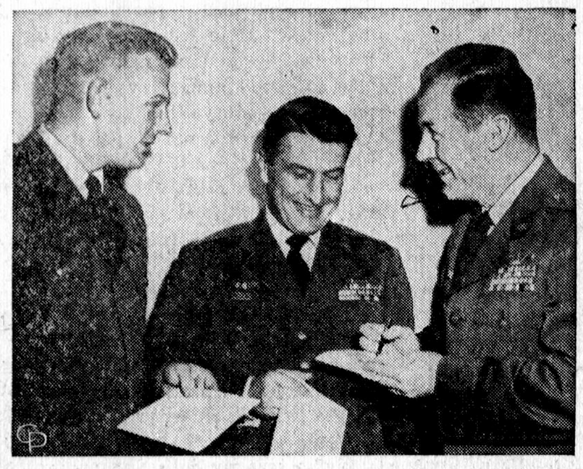

Labiausiai pasižymėję lakūnai. Kairėj kap. I. Kincheloe, kuris yra pasiekęs didžiausią aukštį. Vidury pulk. F. K. Everest, kuris skrido 1900 mylių per valandą. Dešinėj pulk. Ch. Yeager, kuris pirmas skrido greičiau už garsą.

VISAM PASAULY

• **Britanijos vyriausybė** naujausiame "Baltajame dokumente", kasmet išleidžiamame biuletyne gynybos klausimais, įspėjo Sov. S-gą, kad Vakarų atsakymas į bet kokį komunistų puolimą būtų hidrogeninės bombos.

• **Britų žemieji Rūmai** nutarė į Lordų Rūmus įsileisti moteris pilnateisiais nariais. Ligi šiol moterų Lordų Rūmuose nėra buvę.

• **Explorer, pirmasis JAV žemės satelitas,** kaip dabar mokslininkai apskaičiavo, erdvėje išsilaikysiąs 4 metus. Pirmasis jo radijo siųstuvas nutilo po 11 dienų. Sekantis satelitas greičiausiai būsiąs paleistas dar prieš balandžio 1 d.

• **Rusijoje** pirmą kartą po bolševikų revoliucijos atgaivinti carų laikais buvę labai populiarūs viduržiemio karnavalai.

• **Sirijos ambasadorius Maskvoje** paneigė paskutiniu laiku pasklidusias žinias, kad Sovietų Sąjunga esanti nepatenkinta Egipto ir Sirijos susijungimu. Kai kurie laikraščiai buvo rašę, kad rusai net grasinę nutraukti Sirijai ekonominę pagalbą, nes tas susijungimas trukdąs komunistų infiltraciją Vid. Rytuose.

• **JAV ir Britanija** pirmadienį pasirašys paktą dėl raketų bazių įrengimo britų salose.

• **Prancūzijos vyriausybė** nutarė kreiptis į JT Saugumo Tarybą, apskųsdama Tunisą, kad jis remiąs Alžyro sukilėlių veiklą ir juos globojąs.

• **Didžiosios sovietų enciklopedijos** 40-sis tomas, kuriame telpa Stalino biografija, išleistas su 2 metų pavėlavimu. Naujojoje laidoje Stalinui vietoj buvusių 87 puslapių pašvęsta tik 5. Aprašyme giriama Stalino veikla, pašalinant Trockį ir kitus opozicionierius, tačiau pasmerkti vėlesnieji valymai. Toliau jis kritikuojamas už nedavertinimą pavojaus iš nacinės Vokietijos pusės ir kaltinamas už konfliktus su Titu.

• **Kaire** prasidėjo pirmoji Alžyro Tautinio Išsilaisvinimo vadų konferencija.

• **Italijon** atvyko rusų komunistų komisija iš 7 asmenų inspektuoti italų komunistų partiją. Italų komunistų skaičius nukrito iki 1,713,000 nuo 1950 m. turėtų 2,112,000 narių.

• **Vak. Vokietijos prezidentas** T. Heuss birželio 4-6 d.d. lankysis Jungt. Amerikos Valstybėse.

• **JAV laivynas** 1960 metais turėsiąs tris povandeninius laivus, varomus atomine energija ir ginkluotus Polaris raketomis.

• **Visame pasaulyje** per metus pagaunama 30 mil. tonų žuvies.

Darbo departamento pranešimu, bedarbių skaičius sausio mėnesį padidėjo 1,200,000 asmenų ir dabar siekia 4,494,000 arba 5,8% visų dirbančiųjų.

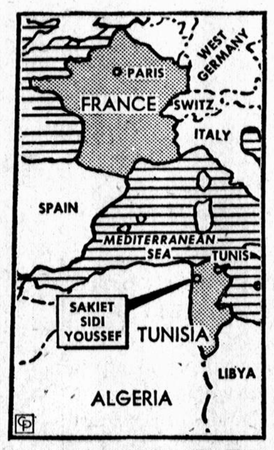

Tunisas skundžiasi Jungtinėms Tautoms dėl Prancūzijos aviacijos užpuolimo pasienio kaimo ir nužudymo virš 75 asmenų. Nuotraukoj Tuniso atstovas J. Tautose Mongi Slim.

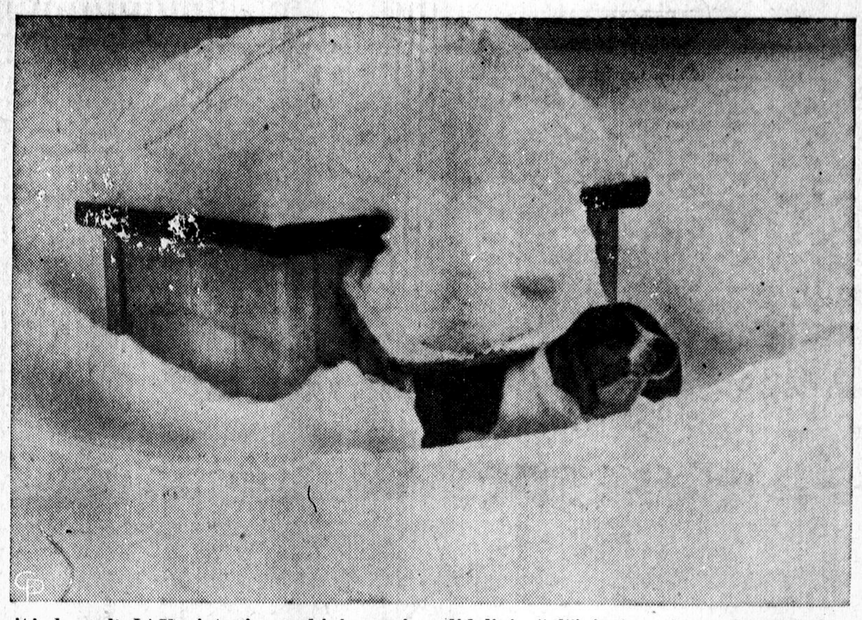

Praėjusi savaitė daugelį JAV vietovių sunkiai vargino dideliais šalčiais ir sniegu. Vaizdas iš Albany, N. Y.

KOVA DĖL SACHAROS TIK PRASIDEDA

Milžiniški turtai smėlio jūroje

Prancūzų Afrikos imperija pastaraisiais metais pradėjo skilti. 1956 m. nepriklausomais tapo Marokas ir Tunisas; jau daugiau, kaip treji metai vyksta kietos kovos Alžyre. Tačiau prancūzų rankose vis dar tebėra milžiniški žemės plotai tarp Dakaro ir Čado ežero, tarp Kamerūno ir Aukštojo Atlaso. Prancūzai visomis išgalėmis stengiasi išnaudoti gausius žaliavų išteklius ir Afriką paversti "21-jo amžiaus kontinentu".

Dar prieš dešimtį metų saulės išdeginti smėlynai tarp Aukštojo Atlaso ir Sudano buvo milžiniška, žmogų pavojinga dykuma. Šiandien Sacharos vardas linksniuojamas pirmuosiuose pasaulio laikraščių puslapiuose.

Jau 1952 m. prancūzai investavo 396 mil. frankų naftai surasti, o praeitais metais juodojo aukso medžioklė Prancūzijai kaštavo 22 milijardus frankų.

Keleivis, pirmą kartą atsidūręs vienoje Sacharos bandomųjų gręžimo stočių, niekada negali pamiršti to įspūdžio, kuris jį ištinka po ištisų dienų kelionės per smėlio jūras, pusiau pamišus iš troškulio ir karščio, kai akinančioj afrikinės saulės šviesoj netikėtai prieš jo akis išdygsta balti barakai, palapinės, stebėjimo ir gręžimo bokštai bei traktoriai. Jis vis negali įsitikinti, jog tai nėra fata morgana.

Gyvenimas bandymo stotyse yra pragariškas. Vidutinė temperatūra — 45 laips. C., arba 120 laips. F. Jokios augmenijos. Ryšis su pasauliu silpnas. Amžinai kankina troškulys. Be to, karas. Ir dar baimė, nuolatinė atentatų baimė.

Tačiau inžinieriai, geologai ir specialistai nebėga iš "savo" stočių. Iš pamėgimo, iš noro atrasti šį tą nauja, iš palinkimo į nuotykius. Vietinius gyventojus mažiau kankina dykumos sąlygos, ir jie čia gerai uždirba. Sargybiniai, daugiausia legionieriai, jau užsigrūdinę — apatiškai leidžia sunkiai žmogui pakeliamas dienas dykumose vienišume.

Didžiausius ir sėkmingiausius naftos ieškojimo gręžimus prancūzai vykdo ties Hassi Messaoud. Tenykščiai naftos rezervai skaičiuojami 500 mil. tonų, o tai padengtų visą naftos pareikalavimą Prancūzijoje šešioms dešimtims metų. Šiandieną prie Hassi Messaoud veikiančios trys naftos pompavimo stotys duoda po 300 tonų neapdirbtos naftos per dieną. Prancūzija tikisi 1960 metais iš 120 šulinių gauti 10 mil. tonų per metus — tai padengtų trečdalį viso pareikalavimo. Šiandieną nafta į Vidužemio jūros paprantę gabenama cisternomis ir "mažuoju" vamzdžiu. Nauja, 70 cm. diametro vamzdžių sistema, galinti per metus perduoti iki 12 mil. tonų, būsianti iki 1960 m. baigta tiesti į Alžyro uostą Bougie.

Nafta tėra tik dalis Sacharoje atrastų turtų. Į pietus nuo Tindouf yra geležies rūdos rezervai, kurie siekią 4 milijardus tonų. Panašūs rezervai ties Guetara ir Fort Gouraud jau eksploatuojami. Milžiniški vario ir akmens anglies ištekliai, prasidedą tik kelių metrų gyly, tūno Akjoujt ir Colomb-Bechar apylinkėse, tose vietose, kurias energingasis Sacharos ministeris Lejeune nori paversti "dykumos sostine".

Tačiau auksinę Sacharos ateitį temdo tamsūs šešėliai. Sukilėliai nuolat užpuldinėja naftos kolonijas. Efektinga karinė transportų apsauga neįmanoma. Ir Alžyro sukilėlių veikla vis stiprėja.

Kova dėl Sacharos tik prasidėjo. Marokas, Tunisas, Libija ir Sudanas prie jų sienų prieinančias dykumos juostas paskelbė neginčijama savo teritorija. Tiesa, jie pritaria OCRS — Bendros sios Sacharos Plotų Organizacijos, kurią sudarytų visos, Sacharos eksplotavimu besidominčios organizacijos ir grupės — idėjai, tačiau griežtai priešinasi prancūzų suverenumo pretenzijoms šioje dykumoje. Tad niekas negali pasakyti, kaip rytdienos Sachara atrodys.

ARABŲ FEDERACIJA

Šalia tariamai neutralios, su p r o sovietinėmis tendencijomis, Egipto ir Sirijos sukurtos Jungtinės Arabų Respublikos, arabų pasauly atsirado dar viena jungtinė bet antikomunistinė valstybė, kurią sukūrė Irako ir Jordanijos monarchijos Arabų Federacijos vardu.

Arabų Federacijos šefu bus 22 m. amžiaus Irako karalius Faisalas II. Federacija turės bendrą jungtinę kariuomenę, bendrą užsienių politiką, diplomatinį korpą. Abu karaliai bus monarchai ligšiolinėse federacijos dalyse, pasilaikys ligšiolinius balsus Jungt. Tautose ir Arabų Lygoje. Federacijos sostinėmis ir toliau liks Amanas ir Bagdadas.

PILIETINIS KARAS

bręsta Indonezijoje, Centrinės Sumatros, didžiausios ir turtingiausios Indonezijos salos sukilėliams proklamavus naują "revoliucinę vyriausybę".

JIE ĮSIJUNGĖ Į 179 EILĘ

Į skelbiamą talką paskutiniuoju metu įsijungė:

Tautinės Sąjungos Chicagos skyrius, įnešdamas $200.00
J. M., Cleveland $30.00
Aleksas Liutkus, Cleveland $10.00

Su šios dienos skelbiamais įnašais iš viso gauta $11,322.95

Dar būtinai reikia sukelti $8,677.05

Mes tikime, kad mūsų bičiuliai, kurie iki šio laiko į talką neįsijungė, tai padarys pačiu artimiausiu laiku ir padės mums įgyvendinti skelbtuosius planus.

DIRVA
THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: $8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant $8.00. Įsteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

DABARTINIAI MOKYKLŲ TIKSLAI LIETUVOJE

Kaip juos supranta Lietuvos auklėtinis rusas V. Niunka

Didžiuojasi dabartiniai Lietuvos valdovai, nepykstame ir mes, kai Lietuvoje daug mokyklų ir daug mokinių. Tiesa, nieko nuostabaus, kad dabar besimokančių skaičius didesnis. Juk Lietuvos teritorija dabar didesnė. 1939-49 mokslo metais Lietuvoje **be Klaipėdos ir be Vilniaus** buvo visose mokyklose **381,148** moksleiviai bei studentai. Dabar tas skaičius artėjąs iki pusės milijono. Betgi dabar skaičiuojami ir Vilniaus ir Klaipėdos miestų ir apylinkių moksleiviai bei studentai, o taip pat ir korespondencijos keliu besimokantieji. Be to, dabar gi ne 1939, o jau 1958 metai! Taigi besimokančiųjų skaičiaus padidėjimas apie 25-iais nuošimčiais nėra joks stebuklas.

Kitas klausimas, kokios tos dabartinės mokyklos ir **ko jos siekia.** Į tą klausimą yra gana vaizdžiai atsakęs nepriklausomoje Lietuvoje gimęs, augęs ir mokęsis rusas, Vladu virtęs Vladimiras Niunka, kompartijos sekretorius. Štai jo programa.

Bolševikinė Rusija turi būti Lietuvos "motinėlė"

"Reikia sistemingai supažindinti moksleivius", sako V. Niunka, "su mūsų respublikos, lietuvių tautos laimėjimais tarybinės santvarkos metais, išryškinant, kad viena iš pagrindinių tų laimėjimų priežasčių yra Tarybų Sąjungos tautų nesugriaunama draugystė, broliškas tarybinių tautų bendradarbiavimas ir tarpusavio pagalba".

"... lietuvių tautos nacionaliniai interesai neatskiriami susiję su Didžiąja Spalio socialistine revoliucija, su Tarybų Sąjunga, su rusų tauta. Istorija patvirtino, kad visi tie, kas mėgino tuos ryšius ardyti ar silpninti, veikė prieš lietuvių tautos nacionalinius interesus, stūmė lietuvių tautą į imperialistų vergovę ir net į pražūtį".

"Labai svarbu išaiškinti jaunimui revoliucinio rusų proletariato vadovaujantį vaidmenį telkiant carizmo pavergtas tautas į kovą už laisvę, o taip pat įveikiant iš carizmo paveldėtą ekonominį atsilikimą".

"Reikia žymiai pagerinti Tarybų Sąjungos tautų istorijos dėstymą, labiau išryškinant istorinius ryšius su rusų tauta ir kitomis tautomis, tų ryšių ekonominius ir socialinius pagrindus. Marksistiniam lietuvių tautos istorijos supratimui didelį vaidmenį turi suvaidinti neseniai išleistas trumpas Lietuvos istorijos vadovėlis".

Materializmas, ateizmas, internacionalizmas — dabartinės Lietuvos mokyklos uždaviniai

Nusiskųsdamas trūkumais, V. Niunka sako:

"Istorijos pamokose ne visuomet efektingai panaudojama medžiaga mokinių materialistinei pasaulėžiūrai formuoti, bažnyčios reakcijai bei religiniams prietarams demaskuoti. Istorijos dėstymas kartais tampa sausas faktų bei datų rinkinys, neparodant pažangiųjų liaudies jėgų kovos už progresą".

"Materialistinės pasaulėžiūros ugdymas mokykloje turi būti glaudžiai susijęs su visu mūsų auklėjimuoju darbu".

"... nekritiškas, objektyvistinis literatūros faktų perteikimas moksleiviams, ypač nekritiška pažiūra į buržuazinį literatūros mokslą gali padaryti daug žalos internacionalistiniam moksleivių auklėjimui".

"Ugdant materialistinę pasaulėžiūrą, labai svarbų vaidmenį vaidina mokslinė-ateistinė ir antireliginio pobūdžio grožinė literatūra. Tokios literatūros leidimas pas mus žymiai pagerėjo. Tačiau švietimo organai, komjaunimo organizacijos silpnai populiarina tokias knygas moksleivių tarpe. Neretai pasitaiko, kad tų knygų visai nėra mokyklų bibliotekose".

"Spragas mūsų literatūroje kartais bandoma užpildyti kai-kuriomis abejotinos idėjinės vertės knygomis, kurias išleido Valstybinė grožinės literatūros leidykla. Reikia tik stebėtis tokių leidyklos elgesiu".

Klasta tautinių tradicijų gaivinime

Jau ir mus čia pasiekė gandas, kad pereitais metais Lietuvoje kilo didelis sujudimas gaivinti tautines tradicijas. Ypač minima Joninių išvakarių šventė, kalbama šįmet ir apie būsimą "Margučių šventę"... V. Niunka pasako to sąjūdžio prasmę:

"Paskutiniuoju metu partinių organizacijų iniciatyva imta ieškoti įdomesnių masinio darbo formų — atgaivinamos pažangios lietuvių liaudies tradicijos, suteikiant joms naują turinį, rengiami jaunimo festivaliai, plačiau vystoma meninė saviveikla. Pagėgiuose, ant Rambyno kalno, buvo suorganizuota tarprajoninė Joninių šventė, kurioje dalyvavo dešimtys tūkstančių darbo žmonių. Rambyno kalne visą dieną skambėjo liaudies dainos, vyko sportinės rungtynės ir žaidimai."

"Toks liaudies tradicijų panaudojimas praktiniame komunistinės visuomenės statybos darbe sutiko platų pritarimą darbo žmonių tarpe. Visose šiose priemonėse plačiai pasireiškė ir ir mokyklinis jaunimas".

O vis dėlto...

O vis dėlto ant kompartijos kurpalio tempiamoji mokykla dar nepajėgė apimti net ir besimokančio jaunimo daugumos. Oficialiai priklausančių pionierių organizacijai moksleivių esą priskaitoma 151,770, o moksleivių-komjaunuolių — 21,368. Tai yra 43% visų žemesnėse (iki 7-tos) klasės besimokančių vaikų ir 39% vyresniųjų (8-11) klasių mokinių.

Tarp ko kita, LKP CK plenume iškilo vienas **maskvinės statistikos melas.** Maskvos centrinės statistikos valdybos išleistame kultūrinių darbų statistikos rinkinyje ("Kultūrnoje Stroitelstvo SSSR, Statističeskij Sbornik, Moskva, 1956, 171 psl.) rodoma, kad trimis pamainomis veikiančių mokyklų Lietuvoje nėra. O Vilniaus miesto partijos komiteto sekretorius Griškevičius atvirai pareiškė: **"Nepakenčiama, kai atskiros mokyklos yra priverstos dirbti trimis pamainomis".**

Kad daugiau kaip penktadalis Lietuvos mokyklų dirba dviem pamainom, tą statistika rodo. Tiesa, Sovietijoj tokia nepakenčiama mokyklų padėtis ne nauja, net ir po 40 metų "tobulėjimo". Ten ir dabar dar **daugiau kaip pusė** visų mokyklų dirba dviem pamainom, yra dirbančių ir trim pamainom (kurias, pasirodo, ne visas statistika parodo).

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

CLARENCE L. SHARPE

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

REPUBLICIAN PRIMARY MAY 6, 1958

Kas ir kur?

• **Valstybės Departamentas Vasario 16 d. proga** paskelbė pareiškimą, kuriame pabrėžė, kad JAV vyriausybė esanti įsitikinusi, jog Lietuva, Latvija ir Estija po dabartinių tragiškų dienų atgaus savo teises, kurios iš jų neteisėtai pagrobtos.

• **Min. St. Lozoraitis** Vasario 16-sios proga pasakė per radiją kalbą į Lietuvą ir Jungt. Tautų Generaliniam Sekretoriui pasiuntė specialų raštą, kuriame vėl priminė Rusijos padarytą ir tebetęsiamą nusikaltimą.

• **Šveicarų spaudos agentūra Berne** "Schweizerische Politische Korrespondenz", kuri aprūpina medžiaga šveicarų provincijos spaudą (o tos spaudos Šveicarijoje, kaip decentralizuotame krašte, ypač gausu ir jos reikšmė itin didelė) paskelbė ryšium su Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukaktimi lietuvio paruoštą straipsnį antrašte: "Komunistai ir tautų apsisprendimas".

Straipsnyje paminima, kad šiandien, praėjus 40 metų nuo Lietuvos ir kitų Europos valstybių atsikūrimo, praktiškai tos visos valstybės yra patekusios Maskvos valdžion. 100 milijonų europiečių nebeturi jokios politinės laisvės, jokios apsisprendimo teisės. Ir tai — dėl Sov. Sąjungos, kuri dedasi pažangia valstybe ir propagandos sumetimais kovoja su kolonializmu, pati sukūrusi kolonijas Europos viduryje.

Toliau džiaugamasi, kad JAV prez. Eisenhoweris paskutiniame laiške Bulganinui priminė Sov. S-gos pavergtas Rytų Europos tautas ir jų likimą, lygiai kaip ir Ženevos konferencijoje, įtraukė į tarptautinės politikos darbotvarkę. "Nors ir tylomis, nes kiekviena vieša iškilmė susilauktų griežtų represijų iš pavergėjo pusės, lietuvių tauta minės Vasario 16-ją — tą dieną, kurią prieš 40 metų atgavo laisvę. Ši šventė bus naujos vilties diena".

• **Vasario 16-sios proga** specialias Lietuvos Nepr. Dienos proklamacijas paskelbė Kalifornijos, Illinois, Indianos ir Wisconsin gubernatoriai.

• The Western Catholic", Huntington, Ind., įsidėjo dvi **vysk. P. Ramanausko** fotografijas, kurių viena daryta 1947 m. iškilmių rūbuose, o antra Sibire, prieš paleidžiant iš tremties. Laikraštis pastebi, kad vysk. P. Ramanauskas buvo ištremtas į Sibiro anglių kasyklas. Grįžus į Lietuvą, jam nebuvo leista eiti pareigų, ir jis dabar gyvena vieno rūsio kambarėlyje.

Apie **vysk. T. Matulionį** rašė "Register", Denver, Colo., kad jis yra jau 82 m. amžiaus, vyskupu slaptai įšventintas 1924 m. Maskvoje ir iš 34 vyskupavimo metų penkioliką praleido Sibiro darbo stovyklose. Lietuvoje-jam dabar neleidžiama eiti pareigų, jis gyvenąs Birštone.

• **"Pelkių žiburėlio"** programoje per Margučio radiją vasario 16 d. akt. H. Kačinskas skaitė ištraukas iš Balio Sruogos "Giesmės apie Gediminą".

• **Čiurlionio ansamblis** vasario 22 d. išpildys programą Balfo Chicagos apskrities koncerte.

BOSTON

PAŽADĖTOJI ŽEMĖ

Hartfordas, Conn., ima garsėti savo Dramos Rateliu. Bene prieš porą metų ten pas savo šeimą iš Vokietijos atvyko buv. Liet. Valstybinių Teatrų aktorius ir režisierius Ip. Tvirbutas. Kiek atsikvėpęs, Bostone su A. Gustaitienės vaidintojais jis pastatė Inčiūros - Gustaičio Vincą Kudirką, o praėjusių metų rudenį Hartforde W. Somerset Maugham 4 v. pjesę "Pažadėtoji žemė". Su tuo spektakliu Hartfordo Liet. Dramos Ratelis jau aplankė Brooklyną, N. Y., Waterburį, Conn., ir š. m. vasario 2 d. vaidino Bostone. Turint galvoj, kad Hartfordo Liet. Dramos Ratelyje nėra nei vieno profesionalo aktoriaus (nors ten gyvena ūla buv. Vilniaus Dramos Teatro aktorė Katiliūtė), jų vaidyba "Pažadėtojoj Žemėj" buvo pasigėrėtinai graži. Rež. Ip. Tvirbuto darbas regimas smulkmenose ir vaidinimo visumoj. Visi vaidintojai pakluso režisieriui, įsijautė į savo vaidmenis ir juos gerai atliko. Veikalas, nors yra parašytas plačiai žinomo autoriaus, dramaturginiu atžvilgiu nėra stiprus — I v. gali visai nebūti (jis yra tik vaidybinė medžiaga, maža ką bendro turinti su veikalo problema ir jo tąsa), o 3 v. vedamas nesibaigiančiu kivirču, nieko neduodančiu veikalo atomazgai. Pažadėtoji žemė sprendžia anglų emigrantų kūrimąsi Kanadoje. Ta problema mums yra tiek sava, kiek ji yra žmogiška.

DR. J. BASANAVIČIAUS MINĖJIMAS

Šiemet vasario 16 d. sukanka lygiai 30 metų, kai Vilniuje mirė ir į Rasų kapines atgulė Dr. Jonas Basanavičius — pirmasis Aušros redaktorius, tautos žadintojas, visuomenės veikėjas, liet. tautosakos rinkėjas, publicistas, gydytojas ir mokslininkas, savo darbais nusipelnęs tautos patriarcho vardą.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos valdyba, prisimindama Dr. J. Basanavičiaus 30 metų mirties sukaktį, vasario 9 d. Tautininkų namuose, Bostone surengė jo pagerbimą. Adv. Ant. Juknevičius spalvingai ir išsamiai aptarė Dr. Jono Basanavičiaus darbus ir jo gyvenimą. Dr. M. Gimbutienė kalbėjo apie Lietuvių Mokslo Draugiją, kurios gyvoji siela buvo Dr. J. Basanavičius. Prelegentė davė nemaža vertingų žinių apie tos D-jos veiklą ir jos surinktą lituanistinę medžiagą. Herkulis Strolia, akompanuojamas Vytauto Strolios, jautriai pasmuikavo porą smuikui parašytų kūrinių. St. Santvaras skaitė Aušros pratarmę, o Zita Zarankaitė su įsijautimu paskaitė keletą aušrininkų eilėraščių.

Susirinkimui sklandžiai vadovavo vilnietis ir žinomas Bostono liet. veikėjas Ant. Matjoška.

Minėjiman apsilankė Lietuvos konsulas adv. A. O. Shallna ir kelios dešimtys Bostono lietuvių. Gražų ir gerai paruoštą Dr. J. Basanavičiaus pagerbimą gerokai šaldė nekūrenta salė.

GREETINGS and BEST WISHES
from
MAYOR ANTHONY J. CELEBREZZE
AND
Ralph S. Locher, Law Director
Edward C. Knuth, Finance Director
Emil J. Crown, Utilities Director
William J. Rogers, Port Control Director
Louis L. Drasler, Service Director
M. Lavimia Warner, Welfare Director
John N. McCormick, Safety Director
John J. Locuoco, Properties Director

DETROIT

DR. T. ŽIŪRAITIS, OP, APIE KŪRYBOS PLATUMAS IR GELMES

Detroito Lietuvių Kultūros Klubas, vadovaujamas p. Rožės Bilaitienės ir veiklios Valdybos, sausio 9 d. surengė nesenai Salzburgo universitete labai gerai apgynusio disertaciją ir tik ką grįžusio iš Europos dr. Tomo Žiūraičio, OP paskaitą tema: "Plačiųjų kultūros vandenų nesusipratimo klausimu".

Agr. A. Gilvydis pasveikino paskaitininką, kaip naują, rimtą mokslinę jėgą ir pristatė klausytojams, kurių buvo prisirinkusi pilnutėlė salė. Prelegentas pirmiausiai pasveikino rašytoją Vyt. Alantą jo 25 m. literatūrinio darbo jubiliejaus proga. Perėjęs prie paskaitos temos, kurios pavadinimą paėmęs iš vieno straipsnio, kurio autorius plačiaisiais kultūros vandenimis pavadinęs kitų, didžiųjų tautų kultūrinį gyvenimą, prelegentas, filosofiškai išnagrinėjęs kūrėjo įkvėpimo šaltinius ir kūrybinio apsisprendimo motyvus, teigė, kad kūryba turinti ne tik platumas, bet ir gelmes ir kad kūrėjas galįs pilnutinai, išsivystyti ir pasireikšti ir savo, kad ir mažos tautos kultūriniame gyvenime. Kultūros istorija mokanti, kad buvo ir mažų tautų kurios turėjo didžiulės įtakos žmonijos kultūrai.

Po paskaitos išsivystė gyvos diskusijos, kuriose dalyvavo: dr. Baleliūnas, rašyt. Vyt. Alantas, stud. Iljasevičius, A. Žiedas, inž. architektas Arbas ir dr. V. Misiulis.

Ponios Bankauskienė, Musteikienė, Mingėlienė, ir Bareišienė paskaitos dalyvius pavaišino tradicine kavute ir pyragaičiais, o papuošti stalui brangių gėlių puokštę padovanojo p. Dambrauskienės Vikis Flowers gėlynas. Kavutės metu ir toliau paskaitos tema vyko gyvas pasikeitimas mintimis.

Svečiai pageidavo, kad Kultūros Klubas galimai dažniau parengtų tokių aukšto kultūrinio lygio pobūvių.

LIETUVIAI DALYVAVO JŪRININKŲ BROLIJOS DIDŽIOJO VARDO PAŠVENTINIME

Detroito International Instituto kvietimu, Kultūros Klubo Valdyba pasirūpino, kad drauge su kitomis tautybėmis tautiniuose apdaruose ir lietuviai dalyvautų didelėje Jūrininkų Brolijos didžiojo varpo pašventinimo iškilmėje, kuri įvyko sausio 9 d. Rands Memorial Tower of Old Mariners Church. Lietuvius iškilmėje reprezentavo Dalia Meėnaitė ir Kostas Stankus.

žds

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUČIO metinė prenumerata $3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

DAR NE LAIKAS NURIMTI!

NORS Lietuvos išsilaisvinimo viltis dar neskuba giedrėti, lietuvių ryžtas ir pasiaukojimas tam siekimui neblanksta. Tegu jis dar stipriau pasireiškia švenčiant KETURIASDEŠIMTĄJĄ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENĄ, 1958-jų metų Vasario Šešioliktąją.

Atžymėkime šią sukaktį ypatingai sukaupdami dvasines ir medžiagines jėgas Lietuvos laisvės kovai tęsti.

Lietuvos Nepriklausomybės Talka dalyvauja toje kovoje visomis šiuo metu prieinamomis priemonėmis. Tai yra visuomeniškos talkos darbas, atliekamas visuomenės paramos dėka. Kad darbas būtų dar vaisingesnis, šių jubiliejinių metų proga tvirčiau susikaupkim, stipriau ryžkimės ir gausiau mintimis ir darbais dalyvaukim Lietuvos laisvės kovoj per LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS TALKĄ ir jos darbą lėšomis remkim per LIETUVOS NELRIKLAUSOMYBĖS FONDĄ.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO VALDYBA

Kviečiame susipažinti su LNF apyskaita ir LNT vykdomų bei numatomų darbų apžvalga.
Kviečiame prisidėti prie tų darbų parėmimo grąžinant aukotojo lapelį su savo auka.
Kviečiame nurodyti savo pageidavimus, kurių darbų rėmimą norėtumėt ypač sustiprinti.
Kviečiame paskatinti savo pažįstamus prisidėti prie tų darbų ir padėti jų tarpe paskleisti LNF ir LNT pranešimus bei aukų lapelius.

Jei pranešimų ir lapelių neturit — išsikirpkit ir užpildykit šį:

Pavardė, vardas ir adresas .....
.....
.....

Čekius ar perlaidas prašom rašyti ne iždininko vardu, bet:
LITHUANIAN INDEPENDENCE FUND, Inc.

Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukakties proga Lietuvos Nepriklausomybės Talkos vykdomiems darbams paremti skiriu

Įrašyta į LNF pajamų knygą 1958 m. ..... $.....

Parašas .....

Iždininkas

1958 m. .....

Prašau siųsti dar ..... tokias korteles su priedais, kurias perduosiu kitiems rėmėjams.

Kelionė į Pacifiko kraštus (6)

Sutinkame pirmuosius lietuvius

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

(Tęsinys iš pereito numerio)

Kitą rytą mūsų išlydėti atvyko į laivą būrelis studentų ir ponios Procutienė ir Palubinskienė su šeimkienė. Pastaroji mums dovanų kelionei atnešė du lietuviškai gamintu sūriu, vieną net su kmynais. Tai mums buvo tikrai lietuviškos vaišės, nes lietuviško sūrio seniai bebuvome ragavę (išskyrus vakar dieną, kur lietuvių suėjime irgi buvo lietuviško sūrio). Tada teko atsisveikinti su Aucklando lietuviais ligi sekančių metų sausio 6-7 d., nes mūsų laivas jau suko į Sidney, Australijon.

Keistas jausmas mane apėmė, kai ėmiau Naująją Zelandiją, žiūrėdamas į ją iš tolo, lyginti su Lietuva. Žemės plotu N. Zelandija yra didesnė už Lietuvą, bet jos žemės didžioji dalis netinka žemdirbystei, tai vulkaniniai kalnai ar vandenys. Bet gyventojų skaičiumi N. Zelandija yra net pusė milijono mažesnė už Lietuvą. 90 procentų gyventojų sudaro anglai, škotai ir airiai, apie 6 procentus sudaro maorai, vietiniai senieji salos gyventojai, likusieji 4% priklauso kitoms tautybėms. Žiūrint į N. Zelandijos ekonominį gyvenimą, laivų judėjimą uoste, miesto gyvumą ir judrumą, atrodo, kad šis kraštas klesti, ir Auckland miestas išrodo kaip labai didelis miestas.

Šalia Aucklando uosto, yra dar kitas taip pat judrus uosto miestas Wellington. Suprantama, kad nesunku yra N. Zelandijai ūkiškai klestėti, kai turi toki didelį "užnugarį" ir jos prekių vartotoją — Angliją, o taipgi ir JA Valstybes. Į mūsų laivą SS Mariposa krovė 5,000 tonų jautienos mėsos be kaulų (kiek man teko sužinoti, ji eina į Honolulu ir JAV, kur ji vartojama ne tiek kepsniams, kiek geroms dešroms, kitokiems mėsos gaminiams ar "pyragaičias" — meat pies. Po to krovė apie 1,000 tonų avienos, kurią sudarė vien tik avių užpakalinės šlaunys, ir buvo užadresuota "Swift Co." Pasiteiravau laivo tarnautoją, ar tai USA Swift kompanija, šis atsakė, kad — taip.

Man gerai žinomi tokie užrašai ir kaip čia eina gamyba — prekyba. Mūsų kaime — Sodus, Mich., kur gyvenu, yra didelė įmonė, konservuojanti vaisius visokioms kitoms firmoms, tik ant kiekvienos skardinės dedamas specialus užrašas, pagal užsakytojo vardą. Taip ir gaminiuose iš N. Z. ant kiekvienos dėžės yra uždėtas atitinkamas vardas, kaip pvz., Swift, Armour, Wilson Co. ir pan. Ir užrašyta: "... Prepared for"... tokiai ar tokiai firmai. Savo laiku esu pirkęs tokios gamybos avienos. Kai vėliau sugrįžau į Aucklandą, tai per dvi dieni krovė į mūsų laivą jautieną ir avieną. Tada buvau užėjęs pas lietuvius pp. Pinkus. Jis penkti metai dirba prie mėsos gaminimo ir pasakojo, kad jų firma turi kontraktus su Amekos firmomis paruošti net 100,-000 tonų mėsos.

Mūsų kambario tvarkytojas man pasiūlė aplankyti netoli stovintį N. Zelandijos firmos laivą — Dominion Monarch, kurio pusę nuosavybės turi anglai. Į tą laivą per 4 savaites krauna užšaldytas nepiaustytas avis, taipgi ir jautieną. Tas laivas sustoja Wellingtone ir toliau plaukia į Cap Town, Afrikoje, ir į Londoną. Man būnant Rotary klubo susirinkime, vienas inžinierius daug aiškino apie N. Z. ir skundėsi, kad jie negali gauti iš Amerikos pakankamai dolerių, kad galėtų užpirkti reikalingų prekių.

Kiek per trumpą laiką N. Zelandijoj teko pastebėti, ši šalis neskursta. Tik jų viešbučiai dar labai senoviški. Jie visi yra bravarų rankose, o bravarai daro biznį iš karčiamų ir barų, į kambarių pagerinimą nelabai tekreipdami dėmesio. Ir vietiniai gyventojai jaučia bei skundžiasi, kad toji šaka jų šalyje dar labai apleista. Gi N. Zelandijos mokyklos, universitetai, skaityklos, bibliotekos ir visi viešieji pastatai yra puikūs. Prie esamo muziejaus stato priestatą, beveik dar didesnį už patį muziejų.

Nors aš negyvenau Lietuvoje (aplankiau porai mėnesių 1931 m.) po jos nepriklausomybės atstatymo, bet visada akylai stebėjau jos ekonominį gyvenimą iš lietuvių spaudos. Man rodos, kad lietuvių sumanumas, darbštumas ir iniciatyva buvo daug geresnė už zelandiečių. Ir jei Lietuvos kūrybinis darbas būtų nenutrūkstamai išsilaikęs bent 50 metų, tai man nekyla abejonės, kad Lietuva būtų netrukus pralenkusi N. Zelandiją, nors šioji ir neturi tokio didelio užnugario kaip britų tautų bendruomenė.

Išvykstame. Australijos uostą Sidney pasieksime gruodžio 8 d. rytą.

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

KENNETH S. WILSON

PRESIDENT of the CUYAHOGO COUNTY SOLICITORS ASSOCIATION

CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER

REPUBLICIAN PRIMARY MAY 6, 1958

PARKWOOD HOME IMPROVEMENT

Apmuša namus **Aluma-King**, įvairių spalvų amžino aliuminijaus plokštelėmis.

Plokštelės lengvai plaunasi, nesilupa ir nesproginėja. Atliekami kiti remontai, pakeitimai, priestatų ir CEMENTO darbai.

Pigiai statomi standartiniai garažai.

Įkainavimas nemokamas.

Skambinkite: GL 1-0562, GL 1-0107 arba WH 3-1027. (16)

AMERIKIEČIAI APIE DAILININKĄ VIKTORĄ VIZGIRDĄ

(BOSTONE ĮVYKUSIOS DAILĖS PARODOS PROGA)

Nelengva mūsų dailininkams prasimušti į Amerikos dailės gyvenimą. Štai, Bostone gyvena ir dirba apie 600 dailininkų, kurių daugumas atlieka įvairius taikomosios dailės darbus. Žymesnieji šio miesto dailininkai turi savo salonus parodoms rengti, savo klubus bei sambūrius. Kai kurie tų klubų yra apsitvėrę aukštais nario mokesčiais (pav. 500 dol. metams), kiti ribotu narių skaičiumi, o dar kiti aukštom nuomom už parodų salonus. Taigi praktiškai mūsų dailininkams su savo medžiaginiais ištekliais beveik neįmanoma patekti į išrinktųjų tarpą, ar nors pasirodyti su savo darbais kuriame nors žymesniame dailės salone.

Nenuostabu tad, kad vienas žymiųjų mūsų tapytojų Viktoras Vizgirda, Bostone gyvenąs bene aštuntus metus, iki šiol amerikiečiams buvo visai nežinomas, nors jis yra įdomus ir savaimingas savo kūrybiniu veidu, nors jis intensyviai dirba ir su savo darbais tikrai galėtų rodytis greta žymiųjų šio krašto dailininkų.

Nežinia, kiek laiko Viktoras Vizgirda dar būtų buvęs "anapus ribos", jei ne savaime išsirutulioję įvykiai. Pernai Tautininkų namuose Bostone studentai santariečiai surengė dail. Vikt. Vizgirdos tapybos darbų ir vitražų parodą, kurion p.p. Čepai pakvietė vieną meno istoriką amerikietę. Ją Vikt. Vizgirdos darbai nustebino ir sužavėjo. Nieko nelaukdama, ji ton parodon pasikvietė keletą iškilesnių amerikiečių dailininkų. Ir šie Vikt. Vizgirdos darbus rado įdomius, savaimingus ir vertus didesnio visuomenės bei kritikos dėmesio. Neilgai trukus, XX-jo amžiaus Sąjunga, gyvuojanti iau virš 60 metų ir, šalia kitų visuomeninių ir kultūrinių uždavinių, turinti tikslą rengti individualias ir grupines dailininkų parodas, pasikvietė dail. Vikt. Vizgirdą pas save ir atvėrė jam savo parodos salės duris. Tos senos ir garbingos Bostono organizacijos patalpose dail. Vikt. Vizgirdos paroda buvo atidaryta š. m. sausio 13 d. ir uždaryta sausio 31 d. Žinoma, apie ją prabilo visa didžioji Bostono spauda. Galvodamas, kad Dirvos skaitytojams įdomu, ką apie mūsų dailininką kalba amerikiečiai meno kritikai, pasistengsiu duoti keletą būdingesnių tos kritikos ištraukų.

Pirmas apie dail. Vikt. Vizgirdos parodą prabilo Bostono kataliku oficiozas "Pilot". Jis įdėjo dailininko nuotrauką, bylojanti daugiausia apie dailininko gyvenimo kelią, apie jo paveržta šalį, apie jo darbus ir pastangas JAV. Gal nebus perdėta pasakius, kad nedažnai amerikiečių spaudoj galima aptikti tokių palankių ir užuojautą dvelkiančių straipsnių apie Lietuvą ir lietuvį dailės kūrėją, koki Bostone yra paskelbes "Pilot".

"The Boston Globe", didžiausias Bostono dienraštis, sausio 19 d. įdėjo savo meno kritiko Edgar J. Driscoll straipsnį, pavadintą "Labai sveikintinas atei-

vis į Bostoną". Greta to straipsnio "The Boston Globe" patalpino vieną Vikt. Vizgirdos autoportreto reprodukciją. Edgar J. Driscoll savo straipsnyje rašo: "Laikas nuo laiko naujas talentas pasirodo vietinėje scenoje, vertas žymiai didesnės auditorijos, negu iki šiol turėjo. Tokios rūšies yra to dailininko atvejis, kurio paroda šiuo metu vyksta Twentieth Century Assn., Joy St., Beacon Hill, Bostone. Jis yra Viktoras Vizgirda, 53 metų lietuvis tremtinys, gyvenantis su žmona trijų šeimų namo trečiame aukšte, Dorchesteryje.

Kaip daugelis kitų tremtinių, pasitraukusių nuo komunistų priespaudos, savame krašte jis buvo pagerbtas asmuo, bet šioje šaly jo talentas dar nebuvo įvertintas. Iki šiol jis tenkinosi tik tuo, kad yra laisvas. Dailininkas dabar dirba vienoje vitražų firmoje. Šiuo metu, dėka vietinių Bostono kolegų dailininkų, sužavėtų jo darbais, jis surengė atskirą savo kūrinių parodą.

Daugiau negu keturiasdešimtyje darbų, išstatytų šioje įspūdingoje parodoje, maža tėra žymių jo asmeninių kentėjimų, išskyrus gal tik spalvas, kur beveik ištisai reiškiasi tamsieji tonai. Nežiūrint to, Vikt. Vizgirdos darbai yra stiprūs, galingi, puikiai suderinti nuostabaus grožio ir gamtos gyvybės liūdytojai. Peisažai, naturmortai, pertekę turtingais, prinokusiais vaisiais, ir žydinčių gėlių studijos — tai dalykai, apie kuriuos jis kalba. Peisažuose — bažnyčios yra dominuojąs architektūrinis motyvas.

Stilius yra ekspresionistinis, primenąs kai kuriuos ankstyvesniuosius prancūzų ir vokiečių mokyklos modernius meisterius, prieš jiems nukrypstant nuo poimpresionistinio kelio.

Iš pirmo žvilgsnio jo paveiksluose pastebima begalė dažų ir tik apytikriai apibrėžtos formos. Bet pamažu, lyg simfonijoje, tariamai be ryšio dalys pradeda derintis eilėn, išauga į grupes ir mases, ir sušvyti skambančioje, išbalansuotoje visumoje. Jeigu paroda turi kokių trūkumų, tai tik paveikslų pakabinime, nes tamsokos galerijos medžio sienos slopina turtingą dailininko spalvų harmoniją.

Gaivus "Vaisiai ir gėlės", lyrinis "Freiburgo slėnyje", tapytas 1949, labiausiai šviesus "Cape Cod peisažas", "Šv. Petro bažnyčia Dorchesteryje", "Gėlės Studijoje" ir keletas autoportretų yra vieni iš puikiausių išstatytų darbų.

Tai viena labiausiai imponuojančių šio meto parodų, labai sveikintino naujo ateivio į Bostono meno pasaulį", — baigia savo straipsnį Ed. J. Driscoll.

Robert Taylor — "The Boston Sunday Herald" — sausio 19 d., rašo: "Twentieth Century Association" patalpose, Viktoras Vizgirda, lietuvių dailininkas, kuris yra pilnai subrendęs ekspresionistas, išstatė savo aliejinės tapybos peisažus. Parodos apšvietimas dalinai yra blogas ir kaikurios žalios spalvos, kurios dominuoja Vizgirdos paletėje, atrodo neryškios. Bet jis iškyla kaip jautrumo ir drąsaus piešinio menininkas, kurio dinamiškos spalvos ir tapysena yra labai dramatiškos prigimties. Naturmorte "Gėlės ties langu", su savo dominuojančiais žaliais cilindriniais lapais, Vikt. Vizgirda sukuria pertekusių ir gyvybingų dėmių vaizdą".

Dorothy Adlow — "The Christian Science Monitor", sausio 27 d., taip atsiliepė: Viktoro Vizgirdos peisažai, naturmortai ir portretai yra išstatyti iki šio mėnesio pabaigos Twentieth Century Association galerijoje, 3 Joy St. Dabar Bostono gyventojas, Vizgirda yra buvęs Lietuvių Dailės Instituto pirmininkas. 1940 m. jis yra laimėjęs premiją Lietuvoje. Jo tapybos darbai yra atlikti su pilnu ir lanksčiu teptuku poimpresioniniame stiliuje. Joje yra stilistinių atspindžių Matisse, Rouault ir kitų. Jis tepa Bostono ir Naujosios Anglijos krašto motyvus su džiaugsmo nuojauta. Dažų naudojimo būdas yra jo tikslas. Geriausiais atvejais jis naudoja spalvą patraukliai, lygiai ir jaudinančiai".

Žinodami dail. Vikt. Vizgirdos sugebėjimus ir pažindami jo talentą, džiaugiamės jo pasisekimu ir linkime jam naujų laimėjimų.

St. S.

Dabar pats laikas užsisakyti DIRVĄ!

NUOSTABIŲ POŽEMIŲ ŠEŠĖLIUOSE

VLADĖ BUTKIENĖ, mūsų N. Zelandijos bendradarbė

Kaip tie požemiai susidarė

Naujoji Zelandija yra dar visai jaunas kraštas europiečių kilmės gyventojui, todėl nenuostabu, kad į daugelį šio krašto vietų baltojo koja dar niekad nebuvo įžengusi.

Iš tokių, dar neištirtų vietų Naujojoje Zelandijoje, yra požemiai, anglų k. vadinami "caves". Jų formavimosi pradžia siekia net 40 milijonų metų, kada visas kraštas ar bent kai kurios jo dalys dar buvo užlietos jūros vandeniu.

Įvairiausių jūros gyvių kiautus bei skeletus jūros vanduo sluoksniais suplovė ir suspaudė net iki kelių šimtų pėdų storumo. Jie sudarė kalkinę uolieną arba, kaip aš šiame straipsnyje vadinu, kalkakmenį. Šis vyksmas truko kokius 4 milijonus metų. Vėliau, ant to 100-500 pėdų storumo kalkakmenio, jūra užnešė dumblo ir smėlio klodus, kurie laikui bėgant irgi sukietėjo.

Prieš 12 milijonų metų ugniakalnių jėga tuos klodus iškėlė iš jūros dugno, sulaužė, sumaišė. Tada upės ir šaltiniai minkštesnės prigimties uolieną išplovė, palikdami kietesnį kalkakmenį lyg kalvas, kyšančias virš žemės paviršiaus. Lygiagrečiai su žemės paviršiuje dylančiais slėniais panašus vyksmas vystėsi ir po žeme.

Kalkakmenis, didžiąja dalimi susidedąs iš kalkės ($Ca\ Co_3$), praktiškai vandenyje netirpsta. Jį tirpina anglies dvideginis, kurį gamtoje gamina pūvanti augmenija. Vanduo, sunkdamasis žeme gilyn ir nešdamas anglies dvideginį graužė kalkakmenį. Cheminė anglies dvideginio akcija vietomis tiek išgraužė kalkakmenį, kad žemėje ar požemyje susidarė šachtos iki 100 pėdų gilumo. Tos statmenos celės ar šachtos maorių vadinamos "tomo", kurių didžiausia N. Zelandijoje yra Waitomo požemiuose.

Kalkakmenį ištirpdęs, vanduo po žeme susirado plyšius besisprausdamas per kitokios prigimties žemės sluoksnius. Tirpdančios, graužiančios bei savo jėga sprogdinančios vandens srovės po žeme išrausė kanalus bei baseinus, kurie ilgainiui pasidarė pakankamai dideli net visą upės srovę perkeldinti po žeme.

Vandeniui mažiau atsparūs klodai, esantieji po žeme, buvo taip išplauti, kad ten susidarė įvairiausių formų urvai, kanalai, celės ir pan. Taip vanduo žemės paviršiuje ir po žeme kalkakmenį, lyg kokį didžiulį korį, iškorijo.

N. Zelandijoje žinomi ir ištirti požemiai yra dar nevisi, greičiausiai, tik jų maža dalis. Manoma, kad yra dar daug slaptų angų, kurios niekad nebus surastos, ypač, jeigu jos yra žemiau išorinių upių lygio.

Waitomo požemių galutinis procesas truko apie 1 mil. metų. Jis nėra dar ir dabar sustojęs: lėta gamtos statyba ir griovimas tebevyksta.

Kur požemiai susidarė arčiau žemės paviršiaus, jų lubos subyrėjo. Todėl apylinkėse, kur yra kalkakmenio, žemės paviršiuje galima matyti visai statmens ar piltuvo pavidalo duobių, kurios sutraukia vandenį į požemį.

Tūkstantametė stalaktikų ir stalagmitų statyba

Mokslininkai apie N. Zelandijos požemių susidarymą taip aiškina:

Požemin prasimušusi srovė ir susiradus kanalą žemyn, palieka tuščią angą, kuri laikui bėgant lieka sausa. Ir žemės paviršiaus lietaus vanduo, sunkdamasis per žemės sluoksnius ir nešdamas su savimi kalkės karbonatą, ant požemio lubų susirenka vandens lašų pavidale. Jie pamažu laša žemyn. Palyginamai sausame ore vanduo prieš nukrisdamas žemyn šiek tiek išgaruoja ir ant lubų bei sienų palieka žiedo pavidalo pėdsakų.

Taip mažas tuščiaviduris, kalkės žiedas tįsta žemyn varveklio pavidalu, kuris vadinamas stalaktitu.

Vienas plyšys, pro kurį sunkiasi vanduo, sudaro šiaudo pavidalo vamzdelį. Laikui bėgant greta jo esantieji prisijungia į vieną, tuo būdu sudarydami įvairiausių formų stalaktitus. 2 pėdų ilgio stalaktitas yra labai dažnas. Ilgesnis, 4 ar daugiau pėdų, dažniausiai yra kelių srovelių padarinys. Kiti sudaro keistas, lyg kokio augalo formas, bet jų vystymosi eiga nėra išaiškinta.

Kituose kraštuose apskaičiuota, kad 7 pėdų žąsies plunksnos storumo stalaktitas susiformavo 4000 metų bėgyje, gi storesnė statyba truko iki 200.000 metų.

Palubyje kabėdamas lašas tik dalinai tenugaruoja, o nukritęs žemyn garuoja toliau, palikdamas plonytį kalkės karbonato klodą, kuris pamažu augina stalaktitą. Todėl stalagmito ypatybė yra vientisa kalkės karbonato masė, o stalaktitas — yra lyg tuščiaviduris vamzdis. Kai jie abu susijungia, sudaro piliorių arba koloną.

Lašantis ir lašantis vanduo tokią koloną augina storyn. Ant labiau iššokusių ar išsikišusių vietų vandens išgaruoja daugiau ir greičiau, ten susidaro formos, lyg rūbų klostai. Šiuo metu dar daug tokių formacijų nėra ištirta net ir surastuose požemiuose.

Garsieji Waitomo požemiai

Garsieji N. Zelandijos požemiai vadinami Waitomo vardu. Tas požemio vardas yra maoriškas, kaip ir daugumas žymesnių N. Zelandijos vietų. "Wai" — maorių kalboje reiškia vandenį, o "tomo" — skylę. "Waitomo" — vanduo, tekantis į skylę.

Apie Waitomo maoriai žinojo senai, bent apie jo angą, pro kurią vanduo įteka į požemį. Bet jį tirti pirmas pradėjo anglų kilmės emigrantas Fred Macc ir maoris Tane Tinorau. Čia ir noriu skaitytojam pacituoti to anglo 1888 m. paskelbtą aprašymą, kaip jis pirmą kartą įžengė į paslaptingus požemius:

"Prieš 4 metus man parodė didelę kavernę, kur Waitomo upė pasislėpia po kalva. Per Kalėdų atostogas (Kalėdų metu N. Zelandijoje vasara!) aš su žmona nuvykau į kaimą, kur gyveno Tane Tinori ir su jo dėde Purangi užvedžiau kalbą apie tos vietos ištyrimą. Nė vienas maorių nebuvo tuo sumanymu sužavėtas ir mane nuo jo labai atkalbinėjo. Aš manau, kad maoriai bijojo milžiniškų ungurių, kuriuos gaudydavo tos angos žiotyse. Be to, jie tikėjo į legendarinę, nepaprasto stiprumo vandenyje gyvenančią pabaisą Taniwha, kuri ypač prisilaikanti požeminėse upėse.

Kitą dieną išvykome tenai pasižvalgyti. Paupyje prisipiovėme korari — maoriško lino žiedo stiebų — plaustui. Sekančią dieną jį padarėme. Tane Tinorau, matydamas, kad plaustas gana patikimas, sutiko vykti su manim drauge. Užsidegę žvakes pasinėrėme į tamsą.

Perangi ir mūsų žmonos nuėjo į kitą kalvos pusę mūsų sutikti. Pasiekus pirmą upės posūkį, mano draugas nutarė grįžti, bet irtis vienam prieš vandenį būtų buvę persunku, o vienas tamsoje pasilikti ir manęs laukti bijojo, taip jam nieko kito ir neliko, kaip tik su manim plaukti tolyn.

Pamažu stūmėmės pirmyn, kartkartėmis sustodami pasidairyti. Persistūmę per pirmą milžinišką landynę, pakliuvome į labai siaurą angą, lyg koridorių, kuriame turėjome atsigulti ant plausto, kad neužkliūtume už stalaktitų. Taip pasiekėme kitą ilgą landynę ir vėl siaurą kanalą, kur upė buvo labai sriauni. Toje vietoje pamatėme du šaltinius, įtekančius į upę. Po to persistūmėme į kitą milžinišką urvą. Ten netrukus pakliuvome į suplautų rąstų sūkurį, kuris 100 pėdų ilgiu buvo užkimšęs upės vagą, dingstančią stačios sienos papėdėje. Atrodo, kad toliau upė veržėsi žemyn, žemiau išorinės upės paviršiaus. Matydami, kad toliau keliauti nebeįmanoma, pasukome atgal. Prieš srovę irtis beveik buvo neįmanoma, todėl seklesnėse vietose brisdami traukėme plaustą pirmyn. Waitono angą pasiekėme kaip tik laiku, nes dvi žvakės, kurias turėjome pasiėmę, baigė degti.

Vėliau, su didesniu žmonių skaičiumi, požemyje praleidome bent kelias valandas, atradome Banketų ir Vargonų sales. Kitą sykį atsigabenome pagalių, iš kurių padarėme kopėčias lipti aukštyn į Katedrą. Antklodžių salės negalėjome prilipti, Tane Tinorau tą dalį vėliau ištyrė. Ji yra viename lygyje su žemės paviršiumi, ir iš jos buvo anga išeiti į lauką".

Nuo to laiko žmonės raiti atjodavo prie Waitomo gegužinėms, piknikams ir žvakių šviesoje apžiūrėdavo olas.

Šiandien prie Waitomo požemių yra didelis viešbutis, specialūs autobusai nuvežti į tolimesnius požemius bei vadovai juos aprodyti.

(Bus daugiau)

PRADEDAME PASAKOJIMUS APIE PEENEMUENDĘ

Čia pradedame spausdinti faktais paremtą A. Baerdolf ir H. W. Pragua pasakojimą. Jį vertė L. S., mūsų Vokietijos bendradarbis. Pasakojimas labai įdomus, intriguojantis ir atskleidžiantis daug nežinomų įvykių.

Pasakojimų centre sukasi 28 m. moteris. Ji dirbo anglų slaptojoj žinių tarnyboje. Ne taip, kaip kadaise Mata Hari. Constanse Babington Smith turėjo tokį neromantišką uždavinį, kaip ir jos pavardė. Ši jauna modistė su padidinamuoju stiklu prasėdėdavo dienas ir ir naktis prie oro nuotraukų, kurias atgabendavo iš Vokietijos anglų pilotai. Vieną dieną likimas jai įdavė į rankas nuotrauką, įėjusią į karo istoriją: Constance Babington Smith surado joje slaptą vokiečių "stebuklingąjį ginklą" — V-1. Ką ji matė — buvo bruožai iki tol nežinomo skraidančio šovinio.

Jos pranešimas sudomino vyriausią alijantų karo vadovybę: pirmą kartą jie turėjo nesugriaunamą įrodymą, kad ginklų technikoje vokiečiai yra toliau pažengę nei jie patys. Winston Churchill jaunajai anglei davė "Miss Peenemuende vardą.

Peenemuende — žvejų kaimas prie Baltijos jūros. Iki tol mažai kas težinojo, kad tarp šiaudais dengtų ūkininkų namų, vištų ir avių tvartų slepiasi bunkeriai su milžiniškomis dirbtuvėmis bei tyrimo patalpomis. Tik mažas Dornberger, Braun, Thiel ir Riedel bendradarbių ratelis žinojo, kad Usedom saloje prasidėjo pasaulio erdvės užkariavimas.

Daug yra apie Peenemuendę rašyta. Bet dar daugiau iki šiai dienai yra likę paslaptyje. Kaip iš tikrųjų buvo: prie konstruktavimo stalų, bandymo įrengimuose, iššovimo rampose, priešo bombų ugnyje ir viską stebint foto kameroms iš lėktuvų, — apie visą tai pasakoja mūsų naujoji straipsnių eilė. Ji pagrįsta pokalbiais su žmonėmis, kurie patys tuose įvykiuose dalyvavo. Tie vyrai buvo brangiausias rusų ir amerikiečių karo grobis. Jiems dirbo jie toliau: už dolerius, už rublius, savanoriškai ar priversti. Daugelį metų, o kai kurie dar ir šiandien.

1957 m. spalio 4 d. iš Krassny Yar prie Volgos pakilo dangun pirmasis raudonasis mėnulis.

1957 m. gruodžio 7 d. Cap Canaveral-Floridoj sprogo amerikiečių raketa su baltuoju mėnuliu. Šių abiejų žemės satelitų lopšys stovėjo Peenemuendėje.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Peenemuendės baltieji pirštai

Draudžiamoji zona: vokiečių karo aviacijos žemėlapiuose apvesta geltona linija. Žemėje visur pastatyti perspėjamieji ženklai ir rodyklės. Pašnabždomis pasakojama apie mokslininkus, kuriems čia pavesti slapti uždaviniai raketų gamyboje bei tarpplanetarinio susisiekimo tyrinėjimas. Minimi Dornberger, Braun, Thiel, Riedel vardai. Vėliau imama kalbėti apie slaptuosius ginklus ir kerštą. Po to matomi keisti, veik statmenai į dangų kylantieji stulpai: Peenemuendės "baltieji pirštai".

Peenemuende vieta kurioje įvyksta svarbiausieji čia aprašomieji įvykiai. Tai žvejų kaimas Baltijos jūros pakrantėje, Usedom saloje, kur prieš 20 metų stovėjo "sputniko" ir amerikiečių tarpkontinentalinių raketų protėvio lopšys.

Veiksmas vyksta ir Londone. Čia dirba britų slaptoji tarnyba ir čia vieną dieną jauna anglė atranda oro nuotraukoje vokiečių stebuklingąjį ginklą...

Geltonasis apkritimas žemėlapyje 1:250,000 įtartinai artėja. Stebėtojas, tik vienu diržu prisitvirtinęs prie lėktuvo sėdynės, laiko kairės rankos nykštį ties Jarmen vietove. Tai 20 kilometrų į rytus nuo Demmin, ten kur Demmin-Anklam plentas lanku sukasi į šiaurės rytus.. Pietuose nuo Peene upelio, 50 kilometrų oro linija nuo Peenemuendes.

Šis jaunas leitenantas Henschel mašinoje jaučiasi neramiai. Geltonos draudžiamos zonos artumas į nervuoja. Pilotas, atrodo, dar nepastebėjo, kad nukrypo nuo kurso.

Jie fotografavo Demmin iš 5,000 metrų aukščio ir 30 laipsnių kampu. Sekanti oro nutrauka, kurią jie turi padaryti kaip žvalgybinių lėktuvų pilotų mokyklos F-3 Ludwigsluste kursantai, yra Anklam.

Tai buvo žiemą 1942-43 metais. Mecklenburgo provinciją dengė gilus sniegas. Orientuotis tebuvo galima tik geležinkeliais ir plentais. Ir kaip tik ties Jarmen pilotas pasuko klaidinga kryptimi, sekdamas Guetzkow-Wolgast plentą. O Wolgast keltas jau buvo draudžiamoje zonoje.

Žvalgybinių lėktuvų pilotų mokyklos jaunų leitenantų tarpe tą žiemą viena iš svarbiausių pokalbių temų buvo minėta draudžiamoji Peenemuendes sritis. Buvo žinoma, kad tenai daromi bandymai pritaikyti raketom skystą deguonį su benzinu. Pasakota, kad jau 1938 metais pavykę veikimo laiką pratęsti iki 60 sekundžių. Sužinota, kad grupė paslaptingų mokslininkų bandymuose pasiekė dujų išsiveržimo greitį iki 1800 metrų į sekundę ir jį nori padidinti iki 2000.

Tačiau kas tai iš tikrųjų yra: dujų išsiveržimo greitis ir 25 tonų karinės raketos projektas — apie tai nežinoma.

Jaunus karininkus daugiau domina žvalgybiis skraidymas ir oro nuotraukos iš greitų lėktuvų, nei raketa, apie kurią jie nieko nesupranta. Oro nuotraukos, taip kaip anglai senai jas daro, su specialiomis, automatiškai veikiančiomis kameromis, įrengtomis lėktuvo apačioje. Tad pagrindinis jų interesas krypsta nuo Peenemuendes į "Mosquitos", kurie 11,000 metrų aukštyje, veik visad nepastebėti, staiga atsiranda iš Baltijos jūros pusės, palikdami už savęs baltas kondensuoto vandens garų juostas. Jiems geltonoji draudžiamoji zona negalioja.

(Bus daugiau)

GREETINGS and BEST WISHES
FROM
MARTIN L. SWEENEY
CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER

JAV laivyno povandeninių laivų raketų viršininkas adm. W. F. Raborn (kairėj) ir adm. J. Clark, Washingtone tariasi raketų gamybos pagreitinimo klausimais.

SKAUTAI

• **Australijoje Victorijos valst. lietuviai skautai-tės suskrido stovyklon prie Drysdale,** lietuvio Bladzevičiaus žemėje. Stovyklautojų branduolį sudarė Melbourno "Džiugo" tuntas ir Geelongo vietininkija, nors turėta svečių stovyklautojų net ir iš Sydnėjaus. Stovyklautojų skaičius siekė 98 asm.

Stovyklos vadovybei pašnekėsiais talkino vyr. sktn. A. Krausas, psktn. A. Bakaitis, psktn. I. Laisvėnaitė, vyr vltn. V. Vaitkus, vyr. sktn. B. Dainutis, sktn. Pocius, sktn. B. Pankevičienė, kun. J. Petrauskas ir kun. dr. B. Bačinskas.

Į vyresniškumo laipsnius pakelti: į vyresn. skiltininko — K. Kuzmickas; į skiltininko-ės — J. Normantaitė, K. Kazlauskas; į paskiltininkės — I. Didžytė, G. Katinaitė, N. Adomavičiūtė ir A. Fišeris.

Įdomų stovyklos uždarymo laužą pravedė jūrų psktn. A. Gabas.

Stovyklai vadovavo "Džiūgo" tuntininkas psktn. E. Pankevičiaus, talkinamas psktn. A. Karpavičiaus. Skautėms vadovavo pirmą savaitę — pskltn. R. Krausaitė, antrąją — skltn. Kr. Bredikytė. Pasišventusiai stovyklos ūkiu rūpinosi Geelongo vietininkas vyr. skltn. P. Šileris ir vyr. skltn. K. Kuzmickas.

• Pereitų metų pabaigoje **Skaučių Seserijoje įsteigti trys nauji tuntai:** Chicagoje — **Juodkrantės** jūrų skaučių tuntas, tuntininkė sktn. F. Kurgonienė; Los Angeles — **Palangos** skaučių tuntas, tuntininkė vyr. skltn. S. Dobkevičiūtė ir Omahoje — **Neries** skaučių tuntas, tuntininkė vyr. skltn. G. Kovaitė.

• **Lietuvos technikos darbuotojų žurnalas "Technikos Žodis"** turi laivininkystės ir žvejybos skyrių, kurį veda dr. A. P. Mažeika. Vyresn. jūrų sk. jaunimui — jūrų budžiams ir gintarėms pravartu skaityti tą skyrių, nes ten spausdinamos vertingos jūrinės žinios. Nr. 5 pradedama spausdinti serija straipsnių apie jūrinę kalbą ir terminologiją.

• Chicagos Jaunimo Namuose "Baltijos Jūros" ir "Juodkrantės" tuntai kartu su jūrų sk. Korp. "Gintaras", Mažosios Lietuvos ir Maž. Lietuvos Bičiulių dr-jomis gražiai **paminėjo Klaipėdos Krašto 35 m. atvadavimo sukaktį.** Iškilmingąją dalį pravedė jūrų vyr. sktn. A. Aglinskas, meninę dalį jūrų budys K. Butkus.

• **Skautiškųjų žiemos stovyklų ciklan** sausio 25-27 d. įsijungė Toronto akad. skautės ir vytiečiai. Stovyklauta apie 100 mylių nuo Toronto pas Valius ir Meilus, malonioje žiemos gamtoje. Kartu su 38 torontiškiais stovyklautojais dalyvavo ir 4 chicagiškiai svečiai — slidinėjimo entuziastai.

• Šiuo metu vyksta baigiamasis korespondencinių **Liet. Skautų S-gos rinkimų** ratas. Naujai išrinktieji LSS Tarybos nariai renka Tarybos Pirmijos Pirmininką. Kandidatais pasiūlyti: vyresn. sktn. dr. Vytautas Čepas, Bostone, ir psktn. Eugenijus Vilkas, Chicagoje. Tarybos nariai savo balsavimo lapus grąžina KSS prezidiumui iki vasario 26 d.

• Vas. 9 d. Jaunimo Namuose Chicagoje "Aušros Vartų", "Juodkrantės", "Lituanicos" ir "Baltijos Jūros" tuntai bei ASS Chicagos skyrius bendroje sueigoje **paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 m. sukaktį.**

Dienos tema kalbėjo psktn. J. Daužvardienė. Jos mintys buvo skirtos atžalynui, pilnos skatinančių pavyzdžių, palyginimų bei jauniems suprantamų vaizdų. Ji kvietė vas. 16-sios savaitę mokyklose informuoti amerikiečius apie Lietuvą, savo namų languose kabinti trispalvę, kad visi matytų ten lietuvius gyvenant, kurie neslepia savo kilmės. Pašnekėsio išvada buvo — "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būti!"

Vėliau buvo skautiškieji pasirodymai, kuriuos pravedė psktn. V. Vijeikis. Įspūdingas buvo "Lituanicos" tunto skautų vaizdelis, nukėlęs žiūrovus Kaunan — karo muziejaus sodelin, prie Nežinomojo Kareivio Kapo. "Aušros Vartų" tunto skautės deklamavo ir dainavo, pasirodė ir jūrų skautai. Neringos tautinių šokių grupė, kurią sudaro jūrų skautai ir skautės, pašoko du tautinius šokius. Meninė programa užbaigta dar iš Panemunės šilų atvežta Viliaus Bražėno daina — "Atgimė Tėvynė". Po sueigos aplankyta Jaunimo Namuose vykstanti Lietuvos vaizdų paroda.

• **Chicagos "Lituanicos" tuntas** padalintas į keturias apylinkes. Joms vadovauja sk. vadovai: Marquette Parke — Gaižutis, Brighton Parke — Petrauskas, Bridgeporte — Kaunas ir Ciceroje — Prapuolenis. Sulaukęs pagelbininkų plačiai paskliduisiame po Chicagos apylinkes tunte, tuntininkas sktn. Pr. Nedzinskas sutiko likti pareigose iki rudens.

CHICAGO

• **John F. Meissner Engineers, Inc.,** (300 W. Washington Street, Chicago 6, Ill.) šiuo laiku dirba 35 lietuviai inžinieriai ir braižytojai. Čia taip pat turi atsakomingą uždavinį ir LTS centro valdybos pirmininkas inž. **Eugenijus Bartkus.**

• **Generolas Mikas Rėklaitis,** buvęs nepriklausomoje Lietuvoje divizijos vadas, uoliai dirba Amerikos lietuvių organizacijose, visai nepaisydamas, ar jam skirtas uždavinys "atitinka" generolo rangą ar ne. Jis yra LB tarybos narys, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių sąjungos centro valdybos pirmininkas ir entuziastingas spausdinto žodžio rėmėjas. Tik ką įnešė $100 "Dirvos" patobulinimui ir sudažninimui.

• **Konstantinas Petrauskas,** Lietuvos Kariuomenės Kūrėjas Savanoris ir "Dirvos" redakcijos atstovas Chicagos miestui, greta savo juridinio ir administratyvinio išsimokslinimo turi dar įgimtą žurnalisto gabumą, kurio, be jokio pasididžiavimo, nesigaili kiekvienam geram lietuviška mdarbui paremti.

• **Kazimieras Ječius,** vabalninkėnas, buvęs Pienocentro direktorius, gyvena Cicero, Illinois — tai faktiškai Chicagos priemiestis, nors visai atskiro miesto teisėmis. Ječiaus sūnus baigė čia inžinierijos mokslus ir išvyko į JAV karo tarnybą. Dvi dukterys jau ištekėjo. Vienas žentas (bebaigiąs inžinierius) įsteigė restoraną Cicero, Ill. Sekasi gerai.

ROSELAND

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, ryšium su Vasario 16 d., Chicagos (Ill.) miesto Roselando dalyje bus vasario 23 d. ir vyks šia tvarka:

10 val. ryt. šv. mišias Visų Šventųjų parapijos bažnyčioje (10806 Wabash Ave.) laikys ir pamokslą pasakys tėvas **Jonas Kubilius S.J.**

Po pamaldų parapijos salėje 11 val. kalbės **Vytautas Vardys,** aktyvus jaunosios kartos visuomenininkas, JAV-se baigęs aukštąjį mokslą ir dėstąs politinius mokslus Wisconsino Universitete Milwaukeje.

Meninę dalį atliks sol. **Janina Liustikaitė,** neseniai atvykusi iš Italijos, **Laima Leonaitytė** ir vietinės jėgos.

Minėjimą rengia LB Roselando apyl. valdyba, prašydama lietuvius gausiai jame dalyvauti.

COLUMBUS

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 m. sukaktį ši negausi lietuvių kolonija, susibūrusi į ALB apylinkę, paminėjo vasario 9 d.

ALB centro v-bos vicepirm. inž. Algirdas Nasvytis skaitė įdomią ir turiningą paskaitą apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir mūsų uždavinius Lietuvos atžvilgiu.

Operos solistė J. Krištolaitytė-Daugėlienė išpildė tai dienai pritaikintą meninę programą. Ingrida Stasaitė jautriomis deklamacijomis akimirkai nukėlė klausytojus į tėvynę.

Buvo priimta rezoliucija, kurią nutarta pasiųsti JAV prezidentui, valst. sekretoriui, kai kuriems senatoriams ir kongreso nariams.

Minėjime dalyvavo ne tik vietoje gyveną lietuviai, bet buvo ir iš toliau atvykusių. Publikos teko matyti kun. V. Katarskį iš Daytono su keliolika daytoniškių.

Po minėjimo įvyko ALB apylinkės metinis susirinkimas, kuriame buvo perrinkta valdyba ateinantiems metams. Ją sudaro: Dr. Juozas Mačys, Dr. Zenonas Prūsas ir Dr. Antanas Jasys-Jasevičius. Revizijos komisija: inž. Povilas Dagys, Vosylius Sakavičius ir Pranas Visockis.

A. J.

KAD JŪSŲ GIMINĖS IR ARTIMIEJI GAUTŲ SIUNTINĮ — DOVANĄ
VELYKOMS
JĮ BŪTINAI IŠSIŲSKITE, NEATIDĖLIOJANT!
Siuntiniu — dovana šventėms pradžiuginkit savo artimuosius!
SIŲSKITE SIUNTINIUS DABAR!
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583
(Licensed by USSR)
PAGAL SUTARTĮ, SUDARYTĄ SU INTURISTU, FIRMA TEISĖTA SIŲSTI SIUNTINIUS Į VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.
Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokama firmos įstaigoje.
SIŲSTI GALIMA TIK NAUJUS DAIKTUS.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS. KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.
ĮSTAIGOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PREKIŲ.
Atidaryta kasdien nuo 9 v. ryto iki 6 v. vak. Sekmadieniais iki 4 val.
Klientų patogumui skyriai atidaryti sekančiuose miestuose:
900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461
11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878

Greetings and Best Wishes To All The Lithuanian People On Your National Holiday
FRANCES P. BOLTON
CONGRESSMAN
22nd District

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday
JOSEPH M. GALLAGHER
CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER
DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
LOUISVILLE TITLE INSURANCE COMPANY
Standard Building MAin 1-2075

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
HILDEBRANDT PROVISION CO.
3619 WALTON ME 1-3700

GREETINGS and BEST WISHES
CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT
SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD
3048 ST. CLAIR AVE. PR 1-0190

Skyrių tvarko: **Audronė Gelažytė, Algirdas Garlauskas, Ingrida Stasaitė ir Kęstutis Gaidžiūnas.**

VASARIO 16-TOJI — PASIRYŽIMO DIENA

Prieš keturisdešimt metų Lietuva nusikratė okupantų retežius ir įėjo į laisvųjų tautų eiles nepriklausoma ir pasiryžusi tauta. Pirkę laisvę krauju jos sūnūs stojo į darbą stiprindami jos dvasią ir valstybės pamatus.

Per dvidešimt dvejus metus Lietuvos gyvenimo lygis taip pakilo, kad daug ir didesnių tautų negalėjo prilygti jos pažangai. Vienok įvykusiam didžiųjų valstybių kariniame susidūrime Lietuva buvo sudaužyta ir Antrojo Pasaulinio karo pabaigoje vėl atsidūrė žiauriose okupantų rankose.

Karų pasėkmėse daugelis lietuvių turėjo palikti savo tėvynę. Vieni buvo išvaryti į rytus, kiti pasitraukė į vakarus.

Dabar, išblaškyti po visą pasaulį Lietuvos vaikai laukia išlaisvinimo valandos. Bet kada ji ateis? Didžiosios pasaulio valstybės tuo nesirūpina, nes jos pačios dabar ieško viena kitos silpnybių, kada raudonoji galybė taikstosi suduoti mirtiną smūgį. Visa Lietuva tokioje padėtyje ir mūsų — jaunimo rankose. Mums atėjęs laikas dirbti. Ir dirbti išsijuosius.

Vasario 16-oji neturi būti liūdesio, bet pasiryžimo diena. Nelaikas dabar ir apie visokias praeities klaidas ginčytis. Dabar pats laikas pasiryžti savo ateitį atiduoti Lietuvai. Tu, mokslininke, savo protą, tu, kareivi, savo jėgos drąsą, tu, menininke, savo kūrybą. O tu, moksleivi, dirbk ir ruoškis — ruoškis, kad atėjus laisvės momentui būtum pasiruošęs savo tėvynei visa kuo padėti.

Algis G.

VĖJO IŠNEŠIOTOS PLUNKSNOS...

Vieną vakarą, tuoj po vakarienės, suskambėjo skambutis mokyklos vedėjo bute. Atidaręs duris jis pamatė tris savo mokinius.

— Jei jūs turite laiko, — vienas iš jų pradėjo — mes norime jūsų pagalbos vienai problemai.

Vedėjas įsivedė juos į vidų.

— Smagu jus matyti, — tarė jis. — Ir kuo aš galiu jums padėti? Ar koks naujas projektas mokykloje?

— Ne, — vienas iš mokinių atsakė. — Mes. — Mes, tamsta... Nėra taip lengva pradėti.

Pamažu jie pradėjo kalbėti apie mokinį, berniuką, kuris visada buvo tylus klasėje ir nedalyvavo jokiose pramogose. Vieną naktį jie matė tą berniuką išeinant iš tamsios miesto krautuvėse. Šviesų krautuvėje nebuvo, ir jis ėjo vienas. Jis užšoko ant savo dviračio ir greitai nuvažiavo.

Netyčiom keli praeidami berniukai jį pamatė. Niekas iš jų nesuprato ką jis ten darė, ir todėl spėjo, kad jis apiplėšė krautuvę.

— Šis gandas, — mokiniai toliau aiškino — pasiekė mokyklą. Bet mes vėliau sužinojom, kad tas berniukas turėjo kasdien tą krautuvę iššluoti. Už tą darbą jis taupė savo pinigus aukštesniam mokslui. Ir dabar mes norim, sužinoti, kaip sustabdyti šį gandą, kurį mes patys padėjom paskleisti?

Vedėjas neatsakydamas į jų klausimą nuėjo į rūsį ir atsinešė seną pagalvę. Pasikviesdamas mokinius, jis nunešė pagalvę į verandą, perplėšė ją, ir paleido plunksnas į kiemą. Netrukus vėjas pagavo plunksnas ir išnešiojo po gatvę — į krūmus ir tvoras, į žolę ir net į medžių šakas.

Vedėjas žiūrėdamas į berniukus tarė.

— Dabar eikite ir surinkite visas tas plunksnas.

— Bet tamsta, — berniukai pradėjo, — tai neįmanoma.

— Taip, — sutiko vedėjas. — Jūs tiktai galite jų dalį surinkti. Ir dabar jūs turite bandyti sulaikyti jūsų pačių paleistą gandą žinodami, kad jį sustabdyti bus sunku, kaip surinkti ir tas vėjo išnešiotas plunksnas. Bet rinkti būtinai reikia, — baigė mokytojas.

Vertė **KG**

SUPLONĖJIMO DIETA, YPAČ TINKANTI MERGAITĖMS

Pirmadienis —

Pusryčiai: silpna arbata.

Priešpiečiai: bulijono gabaliukas atskiestam vandenyje.

Pietūs: karvelio kulšis.

Antradienis —

Pusryčiai: sudegintos duonos riekutės trupiniai.

Priešpiečiai: viena riestainio skylė (be cukraus).

Pietūs: priešpiečių likučiai.

Trečiadienis —

Pusryčiai: virti staltiesės plėmai.

Priešpiečiai: trys sultingo apelsino sėklos.

Pietūs: bičių keliai ir uodų sanariai.

Ketvirtadienis —

Pusryčiai: vėžio ūsai.

Priešpiečiai: ketvirtis tuzino aguonų.

Pietūs: trys kapotos bulvių akys.

Penktadienis —

Pusryčiai: sumalti kiaušinių lukštai.

Priešpiečiai: žuvytės uodega.

Pietūs: minkšto vėžio žnyplės.

Šeštadienis —

Pusryčiai: keturios kapotos bananų sėklos.

Priešpiečiai: virti peteliškių inkstai.

Pietūs: dobilų salotos (ne daugiau 4 dobilų).

Sekmadienis —

Pusryčiai: marinuotas žvirblio liežuvis.

Priešpiečiai: varliūkščio šonkauliai.

Pietūs: ungurio nugarkaulis.

Pastaba: Valgoma iš po mikroskopo, kad būtų išvengta ekstra porcijų. **KG ir AG**

J. CIJUNSKAS
LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius brangenybes Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

SLA BIJO KRITIKOS

SLA 2-ros Apskrities Metinis Suvažiavimas, įvykęs 1957 m. lapkričio mėn. 3 d. Lovelyje, Mass. priėmė keletą Suvažiavimą liečiančių rezoliucijų ir prašė SLA organą "Tėvynę", kad jos būtų talpinamos. Deja, š. m. "Tėvynė" nr. 1 paskelbė suvažiavimo protokolą tik su dalimi tame suvažiavime vienbalsiai priimtų rezoliucijų, išleisdama jai 3 nepatinkamus punktus.

Kiekvienai organizacijai, gyvenančiai demokratiniame krašte, sveika kritika yra priimtina, reikalinga ir naudinga. Visuomeninė SLA organizacija neturėtų bijoti ir neturėtų vengti skaitytis su narių nuomone ir nutarimais.

SLA 2-ros Apskrities metiniame suvažiavime priimtos rezoliucijos:

1. Remiantis gautais įvairiais iš Susivienijimo narių nusiskundimais dėl susiv. organo "Tėvynė" ir Švietimo Komisijos, kuriom išmokamos stambios pinigų sumos vien tik už pasirodymą ir pasėdėjimą Susivienijimo seime, prašome suvažiavimo prašyti Pildomąją Tarybą, kad švietimo reikalams skirti pinigai būtų produktingai ir sunaudojami savo paskirčiai.

2. Yra žinoma, kad šiuo metu didesne dalimi į susivienijimą prisirašo tik naujieji ateiviai ir jų vaikai; norint juos išlaikyti susivienijime ir gauti iš jų naujų narių, prašome suvažiavimo atkreipti Pildomosios Tarybos rimtą dėmesį, kad Pildomoji Taryba turėtų proporcingai įsileisti į Valdomosius organus ir iš naujųjų ateivių tarpo, vienginant vienos politinės grupės asmenų atstovavimo susivienijime ir sąmoningai ignoruojant - vengiant įsileisti naujus ateivius.

3. Dėti Apskrities Tarybai visas pastangas, kad SLA organo "Tėvynės" lygis būtų pakeltas, padarant jį gyvesniu, įvairesniu ir aktualesniu.

J. Gedmintas,
SLA 2-ros Apskrities
Tarybos Sekretorius

Reikalinga šeimininkė

prie vieno vyro ir dviejų vaikų. Duodamas butas ir pilnas išlaikymas. Dėl atlyginimo susitarsim.

Kreiptis į J. Gudėną, 929 Ida Ave. Tel. UT 1-1357.

J. S. AUTO SERVICE
Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami **amžini akumuliatoriai.**

24 hours towing.

Dienos telef.: **HE 1-6352.**
Nakties telef.: **LI 1-4611.**

Ar įstojai į
VILTIES
draugiją?

Clevelande ir apylinkėse

Vasario Šešioliktosios minėjimas,

įvykęs šį sekmadienį HKW salėje, sutraukė apie 500 clevelandiečių. Be abejojimo, jei oras būtų buvęs geresnis, dalyvių būtų daugiau.

Minėjimas buvo pradėtas ALT skyriaus pirmininko J. Daugėlos. Kun. P. Dziegoraitis sukalbėjo specialiai parašytą gražią maldą, prašančią Lietuvai laisvės. Perskaičius Ohio gubernatoriaus W. O'Neil, čiurlioniečiai sugiedojo JAV himną, gi perskaičius Vasario Šešioliktosios aktą — Lietuvos himną.

Lietuvių kalba apie Vasario Šešioliktąją kalbėjo adv. Julius Smetona, angliškai teisėjas E. Hoover ir apskrities inž., kandidatas į gubernatorius, A. Porter. Po jų kalbų dar buvo pristatyti tautybių atstovai, dalyvavę minėjime.

Meninę programą, kaip buvo skelbta, paruošė akt. P. Maželis. O garsų efektus J. Stempužis. Programa buvo nepaprastai ištęsta, scena per dvi valandas beveik pusę laiko buvo tuščia, be jokių geresnių efektų staugiąs garsiakalbis, pasakojimas parašytas be jokios kūrybinės jėgos ir su daugeliu kaimo buitį vaizduojančių klaidų.

Jei ne Grandinėlės puikiai Liudo Sagio paruošti tautiniai šokiai ir Kasparavičiūtės grakštūs baletiniai šokiai, meninė programa būtų palikusi tik blogą įspūdį. Ir dar atsimenant, kad tai buvo neeilinių metų Vasario Šešioliktosios šventė, rengėjai, tenkindamiesi tokia menine programa, padarė labai didelę klaidą.

Susirinkusieji norėjo iš minėjimo išsinešti daugiau energijos ateities darbams, bet šį kartą skirstėsi kiek apsiblausę. Juos šį kartą nei pasakytos kalbos, nei tokio apipavidalinimo meninė programa, nepatenkino. Ir tai turėtų būti pamoka ateičiai, kad tokias šventes reikia rūpestingiau rengti.

LVS "Ramovė" Clevelando sk. metinis visuotinis susirinkimas įvyks 1958 m. vasario mėn. 23 d. 11 val. 20 min. lietuvių svetainės apat. salėje.

Bus v-bos pranešimai iš metinės veiklos, išdininko pranešimas, K. Komisijos pranešimas, naujos valdybos ir K. Komisijos rinkimai ir kiti svarbūs pranešimai, susiję su centro v-bos rinkimais. Prašome ramovėnus gausiai dalyvauti.

LVS "Ramovė" Clevelando sk. Valdyba

Vasario 16-sios gimnazijos mokiniui Vincui Kailiui

išlaikyti 1957 metais sumetė pimetė pinigų šie geraširdžiai Clevelando lietuviai:

Po 16 dol. — A. Sandargienė, A. Kazilionis; 15 dol. — L. Banevičius; 14 dol. — B. Pračkienė; po 13,50 dol. — J. Jonuškienė, J. Stravinskienė, A. Kubiliūnienė; po 13 dol. — B. Daukantienė, B. Žukienė, A. Mackevičius; po 12,50 dol. — N. Gargasienė, F. Modestavičienė, D. Prikockytė, S. Kersnauskienė, A. Balys; po 12 dol. — P. Pračkys, R. Čiapulienė, J. Garla, E. Variakojis; 11 dol. — A. Gailiušis; 10 dol. — S. Garlauskienė; po 6,50 dol. — F. Klimaitis ir A. Rastenienė.

Viso surinkta ir pasiųsta 285 dol.

Mūsų globotinis Vincas Kailius pr. vasarą geriausiai pabaigė 4 klasės ir, kaip pavyzdingas mokinys, kartu su nedaugeliu visos Vokietijos mokinių gavo nemokamą vasarojimą Norvegijoje. Neupalikime jo ir ateičiai be mūsų globos.

143 rėmėjų būrelio tvarkytojas K. Žukas

D. L. K. Birutės D-jos

Clevelando skyrius Kalėdų proga pasiuntė 20 dol. Vokietijoje gyvenantiems savanoriams kūrėjams. BALFo atstovo pranešimu, pinigai paskirstyti keturiems labiausiai pagalbos reikalingiems Lietuvos kariuomenės savanoriams kūrėjams.

Padėka

Neringos Tunto Skaučių Tėvų Komitetas reiškia nuoširdžią padėką organizacijoms bei atskiriems asmenims, pagelbėjusiems šiais metais surengti Clevelando lietuviams vaikučiams turtingą Kalėdų eglutę.

Visų pirma dėkojame lietuvių salės vyr. direktoriui p. Gražuliui, leidusiam už minimalinę kainą pasinaudoti sale, p. Dučmanui, sumaniai ir sklandžiai pravedusiam visą programą, p. Peckui, taip gražiai pavaizdavusiam iš Lietuvos atvykusį Kalėdų senelį.

Dėkojame tuntininkei poniai Petukauskienei ir visoms skautėms, padėjusioms pravesti lietuviškus žaidimus su vaikučiais.

Nuoširdžiai ačiū p. Pašakarniui, p. Kaklauskui ir p. Jurgutavičiui, savo darbu labai daug prisidėjusiems prie viso šios eglutės pasisekimo.

Dėkojame poniai Pašakarnienei, vadovavusiai bufetui, ir jos talkininkėms poniai Žygienei ir poniai Mockuvienei, suruošusioms tikrai gerą bufetą ir taip gerai visus pavaišinusioms.

Tikrai gili padėka priklauso Atgimimo Sąjūdžio Clevelando skyriui, Karių Ramovei ir Lietuvių Bendruomenei, piniginėmis aukomis labai palengvinusioms eglutės surengimą.

Nuoširdžiai dėkojame "Dirvos" redaktoriui p. Gaidžiūnui ir radijo valandėlės vedėjui p. Stempužiui už nemokamą šio mūsų parengimo skelbimą.

Ačiū visiems skaučių ir skautų tėveliams, aukojusiems bufetui, ar šiaip kuo nors prisidėjusiems.

Neringos Tunto
Skaučių Tėvų Komitetas

REIKIA MYLĖTI SAVO ARTIMĄ

Kaip mes galime patapti pergalėtojais? Viešpats yra sakęs: "Apsaugok savo širdį tikrai; nes iš jos išeina gyvybė". Iš širdies išeina svarbus klausimas, į kurį turi atsakyti kiekvienas krikščionis, nes ant to klausimo rymo jo amžinas gyvenimas arba amžina mirtis; kas nori gauti amžinojo gyvenimo atlyginimą, tas tegul užlaiko nepagadintą širdį. Todėl šventraštis sako: "Už viską labiau saugok savo širdį". (Šal. p. žodžiai 4:23). Mes turime saugotis, kad jokia pikta šaknis neįeitų ir nepasiliktų mūsų širdyje. "Nes Viešpats Dievo akys mato visas šalis, kad jis padrąsintų tuos, kurie iš visos širdies prie jo laikosi". — 2 Karalių Nus. 16:9.

Švari širdis reiškia meilės pilną širdį, nesaumylingą širdį. Todėl tokia širdis būtinai turės būti linksma. Kuris tik įėjo į Viešpats linksmybę ir pasilieka toje linksmybėje, tas linksmai tarnauja Viešpačiui ir apsako jo pranešimą apie karaliją, kokiu tik būdu Viešpats leidžia jam taip daryti. Todėl kas nori pergalėti, tas turi užlaikyti švarią širdį — uoliai tarnauti mūsų Karaliui, būti gerai apsipažinusiu su Dievo tikslais ir gerai prižiūrinčiu karalijos reikalus, kurie jam pavesti; ir visuomet reikia saugotis, kad to visko priežastimi būtų meilė. Save reikia užmiršti; reikia nesaumylingai ir meilingai atiduoti ir naudoti save Viešpaties tarnyboje ir tarnauti jo žmonėms.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

Parduodama gera krautuvė

Parduodama lietuvių rajone Superior Ave., gerą pelną darantį krautuvę (Grocery & Delicatessen).

Capas Realty Co.
13923 Euclid Ave. MU 1-4515

Geri namai

7 k. vienos šeimos. Kaina $14,800.

2 šeimų, po 4 ir 4 k. Kaina $13,900.

2 šeimų, kaina $17,800.

Jei jūs norite parduoti savo namą, šauk **Stanley Yacas.**

Šaukti:
Stanley Yacas, IV 1-9919
REALM REALTY

Mes turime spaivuotų pirkėjų.

Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO.
7032 Wade Park Ave.
Arthur O. Mays, broker
Telef.: UT 1-7551

DĖMESIO!
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis yra: 15"x15"x12".

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Įstaiga yra naujai perorganizuota ir klijentų patogumui naujose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiausią dėmesį į siuntėjui prieinamą apkainavimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą.

Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Visi įstaigos tarnautojai yra lietuviai, dirba gaudami algas, be jokių priedų už pasiunčiamus siuntinius.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY
Sav. O'Bell-Obelenis
6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.
Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS
6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvedęs garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlės. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksite, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS
609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina.. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose)

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1765
936 East 185 Street KE 1-7770

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

JOSEPH J. BONKOWSKI

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

Didelis Namų Pasirinkimas
Geriausi rezultatai perkant ir parduodant namus.
Kreipkitės pas Joną Nasvytį.
IV 6-1600
R. A. GALL REALTY CO.
421 E. 200 St., Euclid, Ohio (19)

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Septyni "katalikai" atvažiavę iš Lietuvos, neįtikino italų, kad Lietuvoj esama tikybos laisvės

Dienraštis "Il Giornale d'Italia" rašo apie keistą spaudos konferenciją, kuri įvyko viename Romos viešbutyje sausio 4 dieną.

Kaip žinoma, Italijoje artėjama prie politinių rinkimų. Tačiau apie tai nieko nežinodami, grupė taip vadinamų lietuvių "katalikų", pakviesti ekskomunikuoto italų kunigo don Gaggero, dabar tapusio veikliu komunistu, atvyko į Italiją pasivažinėti. Atvažiavę į Romą, tie ponai, tai yra Martinaitis, Matukynas, Mikalkevičienė, Medekša ir kt., staiga sumanė sušaukti spaudos konferenciją. Stebėtinas tai įvykis ir todėl, kad paprastai turistai, jei iš tikrųjų turistiniais tikslais lankosi, Italijoje spaudos konferencijų nedaro.

Konferencija buvo sušaukta viešbutyje prie Romos stoties, kuriame lietuviai turistai, atvykę iš sovietų okupuotos Lietuvos, buvo sustoję. Konferencijos garbės svečiais buvo sovietų ambasados Romoje atstovai, konferencijos oficiali kalba — rusų.

Į šią spaudos konferenciją susirinkę italų žurnalistai buvo painformuoti, kaip gyvena okupuotoje Lietuvoje katalikai. Gyvena jie labai gerai, tvirtino blogas vertėjas. Lietuvoje katalikai eina į bažnyčią, Valstybės bažnyčią, gali krikštyti naujagimius. Katalikai Lietuvoje net turėję žinių apie Popiežiaus pasakytą Kalėdų proga kalbą. Jie gali vartoti maldaknyges. Visas tas laisves lietuviams katalikams suteikianti Sovietų Rusija.

Minėtoje spaudos konferencijoje viskas ėjo sėkmingai tol, kol žurnalistai nepradėjo statyti klausimų.

Tiktai šitokiomis aplinkybėmis sužinojome, kad sovietų okupuotoje Lietuvoje komunistai negali būti katalikai, kad katalikų tikybos gali būti mokoma tiktai šeimoje, kad jokia katalikiškos srovės partija Lietuvoje negali egzistuoti ir kad taip pat neegzistuoja jokia katalikiška spauda, išskyrus minėtas maldaknyges ir kalendorius. Nėra jokių katalikiškų organizacijų ir draudžiama viešai diskutuoti religinius klausimus.

Iš Lietuvos atvažiavę "katalikai" nesugebėjo atsakyti į sekančius klausimus: kiek vienuolynų yra Lietuvoje, kiek dvasiškių laikoma ar buvo laikoma kalėjimuose, kodėl lietuviams kunigams draudžiama išvykti iš Lietuvos, kodėl valdžia kišasi į religinius reikalus. Jų pareiškimai tik aiškiai parodė konferencijos propagandinį tikslą.

Dėl blogai informuotų lietuvių "katalikų" neatsakytų klausimų — rašo il Giornale d'Italia — štai keletas atsakymų ir paaiškinimų.

Nuo tos dienos, kai Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, spaudos laisvė ten buvo panaikinta. Okupuotoje Lietuvoje egzistuoja tik komunistinė spauda ir leidžiamos tik komunistinės knygos. Sovietų valdomoje Lietuvoje nėra vienuolynų, jie buvo visi sovietų panaikinti.

Taip pat buvo panaikintos katalikiškos organizacijos, kurios, prieš sovietų okupaciją, turėjo aštuonis šimtus tūkstančių narių. Mokyklose draudžiama dėstyti tikybos mokslą, nors devyniasdešimts procentų visų lietuvių yra katalikai. Kalėdų šventės panaikintos. Visoje Lietuvoje liko tik viena dvasinė seminarija, kurioje tėra 50 seminaristų. Prieš sovietų okupaciją seminarijų buvo keturios su 470 seminaristų. Už bažnytines vestuves ir laidotuves reikia mokėti mokesčius. Mokesčius turi mokėti ir bažnyčios, o jei negali mokėti, tai jos uždaromos. Lietuvoje teliko labai mažai dvasiškių, jų žuvo 2447.

Iš visa to seka šitokia išvada: jei sovietai okupuotoje Lietuvoje ligi šiol neįstengė visiškai panaikinti krikščionybę, tai tik dėka religinio jausmo, įkvepiančio lietuvius katalikus, kurie veda nenuilstamą kovą prieš sovietų valdžios ateizmą. Bet tą kovą veda tikri katalikai, o ne tie kurie atvažiavo į Romą.

Septynių turistų nepasiruošimas kalbėti apie tikybos klausimus sukelia mumyse jiems labai liūdną įspūdį: nors jie savo krašte ir gali atrodyti pasirengę (reikia manyti, kad į Romą buvo pasiųsti patyrę tikybos srity propagandistai), spaudos konferencijoje jie aiškiai pasirodę nepakankamai painformuoti, nes negali būti tinkamo pasiruošimo dvasios srity be laisvės šviesos.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

MIKE M. SWEENEY
CITY SERVICE DIRECTOR SECRETARY
CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER
DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ!

Žinoma siuntinių firma ORBIS įsikūrė Windsore, kad geriau aptarnautų savo klijentus, esančius Jungt. Valstybėse.
Siunčiame siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus. Siunčiame vaistus, maistą, tekstilės medžiagas, odą ir kitus reikmenis, kaip siuvamas mašinas, nerimo mašinas, ekordeonus, laikrodžius ir t.t.
Siuntiniai pasiekia gavėją per 4-5 savaites. Kainos žemos. Reikalaukite kainoraščių. Kainoraščiai, patarnavimas ir informacija LIETUVIŲ KALBA. Pav. kai kurie siuntiniai:

22 sv. apelsinų (su visom išlaidom) $15.25
22 sv. storų rūkytų lašinių $24.40
21 sv. cukraus ir 21 sv. taukų (kiaul.) kartu $28.20
50 gr. streptomycino, 1000 tab. 50 mgm isoniazid (rimifon) ir cukraus 15½ sv. $29.00

ORBIS
578 Wyandotte St. East Windsor, Ont.
Tel. CL 6-3982
Skyriai: Chicago, Ill., 4414 So. Rockwell St. Tel. YA 7-2445
Detroit, Mich., Gaiva, 3570 W. Vernor. TA 5-9783
Kemosha, Wisc., 4311 Sheridan Rd. OL 4-2373
Toronto, Ont., 298 Bathurst St. EM 4-2810

Vaizdas iš šiaurės ašigalyje įsikurusios "Mažosios Amerikos", kuri ten pasitinka vadinamą vasaros periodą.

Didžiai Gerbiamiems
PONAMS PAPLĖNAMS
su šeima, dėl a. a. BENIGNOS KIRŠAITĖS-DIDŽIULIENĖS mirties, nuoširdžią užuojautą reiškia
A. L. T. Sąjungos
Chicagos Skyrius

ATS. MAJ. LEONARDUI JURKŠUI mirus,
jo žmonai MARIJAI ir sūnui su šeima reiškiame gilią užuojautą ir ktu liūdime
D. L. K. Birutės Draugija,
Clevelando Skyrius

Didžiojo skausmo prislėgtus
MARIJĄ JURKŠIENĘ IR SŪNŲ SU ŠEIMA,
jų mylimam vyrui ir tėvui a. a. ats. majorui LEONARDUI JURKŠUI mirus, užjaučia ir kartu liūdi.
Pranė Bliumentalienė,
Aldona, Eduardas Bliumentaliai

GAIL. SESERĮ MARIJĄ JURKŠIENĘ
ir jos sūnų Dr. LEONARDĄ JURKŠĄ su šeima,
VYRUI IR TĖVELIUI MAJORUI L. JURKŠUI
mirus, giliai užjaučia
J. A. B. Kazėnai

MIRĖ K. SELTER

Sausio 31 d. Ženevoje mirė Karel Selter, buv. Estijos užsienio reikalų ministeris, 1939 m. rugsėjo mėn. turėjęs su Maskva pasirašyti "tarpusavio pagalbos" sutartį, kurią sovietai po 9 mėnesių begėdiškai sulaužė. 1940 m. pavasarį Selter buvo paskirtas nuolatiniu delegatu prie Tautų Sąjungos. Po karo jis ėjo atstovo pareigas prie Bonnos vyriausybės, bet pasiliko nuolat gyventi Ženevoje. Selter mirė, eidamas 60-tuosius metus.

Laidotuvės Ženevos krematoriume įvyko vasario 4 d. Jose dalyvavo ir prie velionies karsto gėles Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu padėjo pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis, pasakęs taip pat atsisveikinimo kalbą.

"Neue Zuericher Zeitung", žymiausias šveicarų dienraštis, kurio svoris Europoje prilygsta "New York Times" reikšmei, įdėjo Dr. A. Geručio parašytą K. Selterio paminėjimą, kuriame tarp kita ko sakoma:

"Kai 1939 m. rugpiūčio mėn. Maskva pasirašė su Berlynu nepuolimo paktą ir slaptu susitarimu tarp sovietų ir nacionalsocialistų buvo susitarta dėl "interesų sferos" pasidalinimo Rytų Europoje, sovietų vyriausybė privertė Pabaltijo valstybes pasirašyti su ją "tarpusavio pagalbos" paktus. Juose Kremlius iškilmingai pasižadėjo nepažeisti partnerių suvereninių teisių, "ypač ūkio sistemų ir valstybės santvarkos". Selter buvo pirmas Pabaltijo užsienio reikalų ministeris, kuris po nedviprasmiškų grasinimų iš Maskvos pusės buvo priverstas paktą pasirašyti.

1940 m. vasarą Kremlius be sąžinės graužimo sulaužė sutartis ir įsakė karinėmis pajėgomis užimti tas valstybes ir įjungti į Sovietų Sąjungą. Pats Selter 1940 m. pavasarį buvo paskirtas nuolatiniu delegatu prie Tautų Sąjungos ir nuo to laiko gyveno Ženevoje. Jis tokiu būdu išvengė deportacijos į Sovietų Rusijos gilumą, kur tuojau po raudonosios armijos įžygiavimo buvo ištremti abu jo kolegos iš Lietuvos ir Latvijos — J. Urbšys ir V. Munters. Tuo tarpu kai apie latvio Muntero likimą neturima tikslių žinių, Urbšys, išbuvęs ištrėmime daugiau kaip 15 metų, galėjo sugrįžti į Lietuvą.

Selter kaip vienintelis pasilikęs šiapus geležinės uždangos liudininkas, išgyvenęs, kaip Maskva sulaužė žodį Pabaltijo valstybių atžvilgiu, buvo nemalonus liudininkas sovietų vyriausybei jos "taikingos koegzistencijos" ofenzyvoje".

KAS
UŽSISAKĖ
DIRVĄ —
TAS NESIGAILĖJO!

TIKTAI GRAMERCY
Licenesed and Bonded by N. J. State Banking Commission
Pasiūlo jums šiuos patarnavimus.
*
PINIGIAI Į LIETUVĄ
Pristatymas garantuotas per 2 savaites.
100 rublių $10.00.
Mokestis už orderį $5.00.
Didžiausias orderis $50.00.
*
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ.
Reikalauk mūsų 16 puslapių katalogą ir vaistų kainoraštį.
*
Mūsų 15-ti metai — Tūkstančiai patenkintų klijentų.
GRAMERCY
744 BROAD STREET,
Room 925
NEWARK, N. J.

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Copyright by National Lithuanian Society of America, Inc.

Sudarė A. GERUTIS

1921 METAI

Sausis

1. Respublikos Prezidentas apdovanojo Vyties Kryžiaus I laipsnio ordinu Amerikos Jungtinių Valstybių Raudonojo Kryžiaus atstovus Lietuvoje leit. Bridges ir kap. V. H. de Samoskevy.

3-5. Kaune įvyko pirmasis Lietuvos katalikų kongresas.

6. Lietuvių lenkų konferencija Varšuvoje dėl plebiscito Vilniaus srityje pasibaigė be rezultatų.

7. Lietuvos laikraščiai patikslino, kad lietuvių delegacija Varšuvoje sutikusi leisti plebiscitą Vilniaus srityje tik į petus nuo linijos Varėna, Bastūnai, Molodečna, Vileika. Plebiscitas daromas, atitraukus lenkų kariuomenę ir suorganizavus vietos savivaldybes.

17. Kaune atidaryta antroji St. Seimo sesija.

22. Kaune įsteigtas Karo Muziejus.

28. Iki tos dienos Kaune užregistruota 14 susirgimų cholera.

30. Žemaičių vyskupas Karevičius išvyko į Romą padaryti Apaštališkajam Sostui pranešimo apie savo vyskupiją.

30. Į naują Vilniaus lietuvių laikinąjį komitetą išrinkti M. Biržiška, Dr. Augevičius, kan. Kukta, Br. Biržiškienė, Jackevičius ir K. Stašys.

30. Sovietų užsienio reikalų komisaras Čičerinas įteikė Lietuvos atstovui Maskvoje notą, kurioje išvedžiojama, kad preliminarinė taikos sutartis su Lenkija nepažeidžia 1920. VII. 12 taikos sutarties su Lietuva ir jos suvereninių teisių į Vilniaus sritį.

Sov. Rusijos vyriausybė, be to, iškėlė klausimą, kad Lietuva nesutiktų su Tautų Sąjungos kariuomenės įsileidimu į Vilniaus kraštą.

Vasaris

1. Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto kun. Narjauskas įteikė valstybės sekretoriui Gaspari notą, keldamas klausimą, kad Lietuvos vyriausybė pageidautų tiesiogiai susisiekti su Apaštališkuoju Sostu, tuo tarpu Šv. Sosto nuncijus Varšuvoje laikomas ir vizitatorium Lietuvoje.

1. Rygoje įsikūrė Latvių-Lietuvių Vienybės draugija.

10. T. Norus-Naruševičius atvyko į Londoną ir pradėjo eiti neoficialaus Lietuvos atstovo pareigas.

10. Iš Rygos į Kauną atvyko Amerikos Jungtinių Valstybių Raudonojo Kryžiaus komisijos Pabaltijo valstybėse pirmininkas pulk. E. W. Ryan, kuriam pavesta ištirti padėtį ryšium su choleros ir šiltinės epidemija Lietuvoje.

10. Kaune įvyko gudų partijų ir organizacijų atstovų konferencija, kurioje nutarta atgaivinti Gudų Tautos Tarybą, įsikūrusią Minske 1918 metais.

11. Respublikos Prezidentas įteikė Vyties Kryžiaus I laipsnio ordiną Amerikos Raudonojo Kryžiaus atstovui pulk. Ryan.

12. Latvija pripažino Lietuvą de jure.

15. Vilniaus Mokslo Draugijos pirmininku išrinktas Dr. J. Basanavičius, vicepirmininkais M. Biržiška ir kun. M. Reinys.

15. Į Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimą Kaunan atvyko Latvijos seimo nariai A. Petrevics, A. Klive ir M. Antons.

16. Seinų vyskupas A. Karosas ir Žemaičių pavyskupis J. Skvireckas išleido aplinkraštį dvasiškiai, kad Vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės trijų metų sukakties proga būtų atlaikytos iškilmingos pamaldos.

16. Klaipėdoje įsteigtas lenkų konsulatas.

17. Lietuvos atstovas prie Kvirinalo Dr. J. Šaulys įteikė užsienio reikalų ministerijai savo įgaliojimus.

17. -III. 1. Susirgimų cholera Lietuvoje nebeužregistruota. Per du pirmuosius mėnesius cholera sirgo 35 žmonės; 10 mirė.

21. Kaune prasidėjo pirmas Lietuvos žydų žemdirbių suvažiavimas.

26. Lietuvos misijos nariai maj. P. Žadeikis ir kun. J. Žilius išvyko iš New Yorko Lietuvon. Lietuvos paskolos lakštų platinimas pavestas Lietuvos atstovybei.

(—) Lietuvos sienai su Latvija nustatyti arbitražo komisijos narys M. Yčas ir ekspertai gen. S. Žukauskas ir gen. leit. Katchė išvyko į Rygą.

Kovas

1. Į Kauną atvyko prekybos ryšiams su Lietuva užmegsti Norvegijos prekybos ir pramonės ministerijos generalinis sekretorius.

3. Atsisakiusi plebiscito Vilniaus krašte, Tautų Sąjungos aryba priėmė rezoliuciją, kuria Lietuvai ir Lenkijai siūloma pradėti tiesiogines derybas Briuselyje, pirmininkaujant belgų užsienio reikalų ministerui P. Hymansui.

4. Į Klaipėdą atplaukė tautine Lietuvos vėliava pirmasis Lietuvos laivas "Jūratė".

7. Vilniuje prasidėjo Mokslo Draugijos aukštieji kursai.

9. Ministrų Kabinetas priėmė pasiūlymą pradėti tiesiogines derybas su Lenkija Briuselyje.

10. Estija pripažino Lietuvą de jure.

10. Į Kauną atskrido pirmas pašto susisiekimo tarp Kauno ir Karaliaučiaus lėktuvas.

14. Į Kauną atvažiavo Lietuvos Latvijos sienų arbitras prof. F. I. Simpson, lydimas Lietuvos komisijos narių A. Smetonos ir M. Yčo. Kartu atvažiavo Latvijos komisijos nariai.

14. Anglų konsulas Lietuvoje Wilton pakeltas į ministro laipsnį ir paskirtas komisaru Pabaltijo valstybėms.

16. Netoli Janiūnų kaimo, Širvintų apylinkėje, lenkų žandarai nužudė kun. K. Lajauską.

17-18 naktį lenkų kareivių būrys užpuolė neutralinėje zonoje Širvintų miestelį ir nužudė tris lietuvių kaveivius.

18. Panevėžyje paminėta rašytojos Gabrielės Petkevičiūtės 30 metų amžiaus sukaktis.

19. Lenkų prekybos ir finansų ministerijos atstovai atvyko į Klaipėdą tartis dėl prekybos sutarties su Klaipėdos kraštu.

20. Rygoje pasirašytas arbitražo komisijos nutarimas dėl sienos nustatymo tarp Lietuvos ir Latvijos. Lietuvai paskirta Palanga.

21. Kaune įvyko Gudų Tautos Tarybos ir Gudijos vyriausybės narių posėdis.

24. Mirė Šadeikių klebonas kun. J. Šnapštis, laikraštininkas ir rašytojas.